

THEO **S**OFIA

jaargang 109
nr 2 • april 2008

In dit
nummer:
Alles is heilzaam
Radha Burnier
Wees trouw aan je Zelf
Mary Anderson
Theosofische alchimie
John Algeo
Vele wegen, één pad
Fay van Ierlant
Het Evangelie
van Mededogen
H. van der Hecht
Wie was... P.M. Cochius

Vrijheid van denken

De Theosophical Society heeft zich wijd en zijd over de wereld verspreid en leden van alle religies zijn en worden er lid van zonder dat ze de specifieke dogma's, leringen en geloofsovertuigingen van hun eigen geloof opgeven. Daarom is het wenselijk het feit te benadrukken dat er geen enkele lering, geen enkele mening is, door wie ook onderwezen of gekoesterd, die in enig opzicht voor enig lid van de Vereniging bindend is, dat er geen lering, mening is die niet vrijelijk door enig lid mag worden aangenomen of verworpen. Instemming met haar drie doeleinden is de enige voorwaarde voor lidmaatschap.

Geen leraar of schrijver, van H.P. Blavatsky tot nu toe, heeft enige autoriteit om zijn leringen of opvattingen op te leggen aan leden. Elk lid heeft evenveel recht om zich te verbinden aan elke school van denken welke hij/zij wenst te kiezen, maar hij/zij heeft geen recht om die keuze aan een ander op te dringen.

Noch een kandidaat voor enig werk, noch enige stemgerechtigde kan onverkiesbaar worden gemaakt of het stemrecht verliezen wegens enige opvatting die hij/zij heeft of wegens het lid zijn van een school van denken waartoe hij/zij zou behoren. Meningingen of opvattingen geven geen recht op voorrechten en kunnen evenmin aanleiding zijn om strafmaatregelen te nemen.

De leden van de 'General Council' vragen elk lid van de Theosophical Society ernstig om deze fundamentele principes van de Theosophical Society te verdedigen, te handhaven en ernaar te handelen, en ook onbevreesd zijn eigen recht te doen gelden op vrijheid van denken en van meningsuiting, binnen de grenzen van hoffelijkheid en rekening houdend met anderen.

THEOSOFIA

Jaargang 109 nummer 2, april 2008
Tweemaandelijks tijdschrift van de
Theosofische Vereniging in Nederland
ISSN 0040-5868

Redactie:

Anne Myrthe Iken,
Elly Kooijman,
Wies Kuiper,
Els Rijnaker (hoofdred.)

Secretariaat redactie:

Tolstraat 154,
1074 VM Amsterdam

Abonnementen:

Nederland en België voor
2008: € 25,-

Daarbuiten worden verzendkosten extra in rekening gebracht. Administratiekosten bij herinnering bedragen € 5,-
Losse nummers € 4,25
excl. evt. verzendkosten.

Zetwerk:

Willy van Vledder
Omslag en kleur:
Richard van Dijk
Druk: A-D Druk bv / Zeist

© 2008

Theosofische Vereniging in
Nederland / Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar
worden gemaakt door middel van
druk, fotokopie, of op enig andere
wijze, zonder voorafgaande
toestemming van de uitgever.

Inhoud

Alles is heilzaam

Radha Burnier

47

Wees trouw aan je Zelf

Mary Anderson

52

Theosofische alchimie

John Algeo

58

Vele wegen, één pad

Fay van Ierlant

66

Het Evangelie van Mededogen

H. van der Hecht

74

Boek & periodiek

79

Wie was... P.M. Cochius

80

Verenigingsnieuws

83

Adressen Theosofische Vereniging

87

De Theosofische Vereniging is niet verantwoordelijk voor
enigerlei mening in dit tijdschrift tot uiting
gebracht, tenzij vervat in een officieel document.

The Theosophical Society

De Theosophical Society (waarvan de Theosofische Vereniging in Nederland de Nederlandse afdeling is) is op 17 november 1875 te New York opgericht door H.P. Blavatsky, H.S. Olcott en anderen. Zij heeft haar internationale hoofdkwartier te Adyar, Chennai, India en 49 afdelingen over de gehele wereld.

De Theosophical Society bestaat uit studenten die bij eender welke religie aangesloten kunnen zijn of bij geen enkele. De leden hebben met elkaar gemeen dat ze de drie doeleinden van de vereniging (zie achterkant omslag) onderschrijven, dat ze religieuze tegenstellingen willen oplossen, dat ze mensen van goede wil bijeen willen brengen ongeacht hun religieuze overtuiging en dat zij religieuze waarheden willen bestuderen en de resultaten van die studie met anderen willen delen. Zij zijn niet door een gemeenschappelijk geloof met elkaar verbonden, maar door het gezamenlijk zoeken en streven naar Waarheid. Zij zijn van mening dat Waarheid gevonden kan worden door studie, door reflectie, door zuiverheid van leven en door toegewijd te zijn aan hoge idealen. Zij zien de Waarheid als dat wat de moeite waard is om naar te streven, niet als een dogma opgelegd door een autoriteit. Zij vinden dat een overtuiging het resultaat zou moeten zijn van individuele studie of intuïtie, en niet daaraan vooraf zou moeten gaan, en gebaseerd zou moeten zijn op kennis, niet op aanname. Zij zijn tolerant jegens allen, ook jegens hen die intolerant zijn, niet als een voorrecht om te verlenen, maar omdat ze dat als hun plicht beschouwen.

Zij trachten onwetendheid weg te nemen in plaats van deze af te straffen. Zij zien elke religie als een uitdrukking van de Goddelijke Wijsheid. Zij geven er de voorkeur aan om religies te bestuderen in plaats van deze te veroordelen, om Goddelijke Wijsheid in praktijk te brengen in plaats van mensen ertoe te bekeren. Zoals Waarheid het doel is, is Vrede het wachtwoord.

Theosofie is de belichaming van waarheden die aan de basis liggen van elke religie en waarop geen enkele godsdienst het alleenrecht kan doen gelden. Theosofie biedt een filosofie die het leven begrijpelijk maakt en die laat zien dat de evolutie geleid wordt door rechtvaardigheid en liefde. Zij geeft de dood haar juiste plek, als een steeds terugkerende gebeurtenis die de poort opent naar een voller en stralender bestaan in een leven dat geen einde heeft. Theosofie geeft de wereld de Wetenschap van de Geest terug, door de mens te leren de Geest te zien als zijn werkelijk zelf en zijn denkvermogen en het lichaam als de dienaren daarvan. Theosofie verheldert de geschriften en leringen van religies door hun verborgen betekenis te ontsluiten, en aldus de juistheid ervan aan het denkvermogen aan te tonen zoals de gegrondheid ervan altijd bewezen is in de ogen van de intuïtie.

Leden van de Theosofische Vereniging bestuderen deze waarheden en theosofen trachten ernaar te leven. Iedereen die bereid is te studeren, tolerant te zijn, naar het hoogste te streven en volhardend te werken, is welkom als lid. Het is aan elk lid zelf om een ware theosoof te worden.

Alles is heilzaam

– Radha Burnier

Volgens de occulte traditie zal de Meester, wanneer een aspirant zich oprecht tot een Meester wendt op een moeilijk moment, geen hulp weigeren – maar de hulp neemt misschien niet de vorm aan die de vrager verwacht. Doordat de hulpvrager onvoldoende begrip heeft en zijn inzicht beperkt is vraagt hij om hulp, zonder te weten wat goed voor hem is. Vandaar de uitdrukking, ‘Wanneer de goden iemand willen straffen, verhoren zij zijn gebed’.

Spiritueel kan wat iemand als een probleem ziet juist een kans zijn, zelfs een soort genademiddel. Vanuit het materiële gezichtspunt lijkt het goede te bestaan uit bepaalde dingen die gebeuren op het fysieke niveau, maar vanuit het spirituele gezichtspunt hebben deze dingen misschien weinig betekenis. Alleen innerlijke verandering van zelfzucht naar altruïsme is van levensbelang.

In de Oepanisjads wordt er onderscheid gemaakt tussen *preyas* (het aangename) en *sreyas* (het goede). De meeste mensen geloven dat wat aangenaam, weldadig is en zij hechten waarde aan geld en comfort. Maar deze dingen kunnen feitelijk een obstakel zijn voor ware vooruitgang. Het hebben van geld is op zich goed noch slecht, maar onze houding ten opzichte van geld is belangrijk. Als geld bijvoorbeeld vrijgevig gebruikt wordt voor publieke doelstellingen kan het goed zijn, maar als onze houding egoïstisch is en het geld de zelfzucht in de mens vergroot, zal het hem schaden en wellicht ook anderen.

Theosofie kennen betekent nadenken over bepaalde essentiële leringen

en die voor onszelf waar maken. Deze leringen mogen niet enkel woorden zijn, geschreven of uitgesproken door iemand anders, maar moeten een deel worden van ons eigen begrijpen. Dan beginnen wij het leven op een andere manier te beschouwen en onder ogen te zien. Als wij bijvoorbeeld afgescheidenheid ervaren, dan kwetst ons dat niet langer. Er zijn vele vormen van afgescheidenheid – door de dood, door vervreemding enzovoort. Voor het onwetende denkvermogen is afgescheidenheid tragisch; mensen huilen en treuren zelfs gedurende lange tijd en praten over hun eenzaamheid, uitdrukking gevend aan hun zelfmedelijden. Maar vanuit het hogere gezichtspunt wordt de loop van iemands leven uitgewerkt onder de weldadige wet van karma en helemaal niemand van ons wordt vrijgesteld van deze ervaring van afgescheidenheid – van man of vrouw, kind of vader, broer of zuster, of zelfs van een huisdier.

De onscheidbaarheid van het leven is een fundamentele waarheid.

De ervaring van afgescheidenheid is gebaseerd op de illusie dat het leven afgescheiden kan worden. Wanneer een bepaalde relatie bijzonder lijkt en dan eindigt worden alleen de vormen waardoor het leven zich manifesteert, afgescheiden. Het leven zelf kan evenmin gescheiden worden als ruimte. We zetten misschien hier een doos en daar een vaas, die allebei ruimte bevatten, maar ruimte is een geheel, zelfs als de doos en de vaas breken. De onscheidbaarheid van het leven is een fundamentele waarheid.

In haar Meditatie-Diagram (zie *Theosofia* 5 van 2005) geeft Mevrouw

Blavatsky aan dat door meditatie op de Ene Realiteit, de realiteit van ontmoeten en scheiden zal verdwijnen, daar die deel uitmaken van een illusoire kijk op het leven. Wanneer wij blij zijn met een ontmoeting, dan is dat alleen maar de ontdekking van een reeds bestaande relatie van eenheid. Spiritueel ontwaakte mensen vinden zich niet op over bepaalde mensen die zij tegenkomen en zeggen ook niet “dit zijn mijn vrienden”. Zij treden iedereen tegemoet met vreugde en liefde omdat zij allen deel uitmaken van één wonderbaarlijk bestaan. Afscheid nemen is ook alleen maar een tijdelijk fenomeen.

Ook al kennen wij die ideale toestand niet, tenminste intellectueel niet, wij kunnen beseffen dat de pijn van scheiding veroorzaakt wordt door onze eigen tekortkomingen en dat scheidingen een verplicht deel van onze ervaring zullen zijn in de materiële werelden, totdat de ziel de waarheid van niet-afgescheidenheid volledig begrijpt. De fysieke en ijle lichamen moeten wel uiteenvallen, want alle materiële vormen moeten uiteenvallen, maar het leven is onsterfelijk en ondeelbaar. Totdat dit volkomen helder in het bewustzijn van een individu is zal scheiding pijn en verdriet veroorzaken in incarnatie na incarnatie. De lessen worden alleen herhaald omdat het leren niet voltooid is.

Als iemand dus bidt en om hulp vraagt, omdat zijn vrouw overleden is of zoiets, dan zullen de Verlichten zich niet bemoeien met karma, ook al hebben ze misschien de macht om dit te doen. Zij volgen nauwgezet de Wet, omdat zij weten dat de wetten van het universum teweegbrengen wat spiritueel goed is. De hele levensstroom is gericht op het goede (*sreyas*). De wij-

zen bieden geen ontvluchtingsmogelijkheden, mogelijk zelfs geen troost; wat zij misschien doen in het geval van een onzelfzuchtige zoeker is hem of haar innerlijk sterken om verder te gaan met elke ervaring van scheiding, naar een dieper besef van onafscheidelijkheid en eenheid.

Spirituele liefde is de gemoedstoestand die de opperste vreugde van eenheid beseft. In dat besef ligt alles wat goed is besloten – vrede, vreugde, liefde en andere niet uit te drukken basisprincipes. Men kan andere voorbeelden geven van hoe de ziel leert dat een schijnbaar onaangename ervaring in feite een goede ervaring is, want zij stimuleert de ziel om de waarheid uit te zoeken. Men zegt dat de yogi onaangedaan blijft door lof of blaam, zogenaamde overwinning of nederlaag. Dat is de houding van iemand in wie geen zelfbeeld en geen trots aanwezig is. Iemand met een hoge maatschappelijke positie, met geld en bedienden, die op grote voet leeft, kan zijn hele bezit kwijtraken en dalen op de maatschappelijke ladder. Hij kan zich vernederd voelen doordat hij in een klein huis moet wonen en genoodzaakt is zich bezig te houden met de verplichtingen van het dagelijks leven. Maar trots wordt bijgesnoeid in incarnatie na incarnatie tot het inzicht daagt dat ‘iemand zijn’ in de ogen van anderen pure fantasie is. In *Licht op het Pad* staat: ‘*Verlang vurig naar macht*’. Maar naar welke macht? Niet het op een troon zitten, of grote menigten bespelen, maar de macht om ‘*als niets te zijn in de ogen der mensen*’. Heiligen vragen niet om waardering, of om vooraan op het toneel te staan, of erkend te worden als verlichte mensen. Zij zijn er tevreden mee te leven en te handelen zonder dat de wereld dat weet. Trots is

een ernstige belemmering voor vooruitgang; het is geconcentreerd egogevoel, dat afslijt wanneer wij naar ons zelfbeeld kijken en de onjuistheid ervan inzien.

Spirituele liefde is de gemoedstoestand die de opperste vreugde van eenheid beseft.

De lessen die overgebracht worden door lessen, zoals uiteengerukt of vernederd te worden, zijn niet langer noodzakelijk wanneer er een verandering in onze eigen aard plaatsvindt. Wanneer wij afgestompt zijn gaan we door met het aanblazen van de vlammen der illusie. Maar wanneer wij wakkerder zijn en de verborgen betekenis van onze ervaringen begrijpen, dan gaat spirituele vooruitgang sneller en zijn wij beter voorbereid om anderen te dienen. Het bestuderen van de fundamentele leringen van de theosofie is zeer behulpzaam bij het begrijpen van de basis van de levensprocessen.

De ethiek van onderzoek doen

Tot de vele gevaren die de aarde en haar bewoners bedreigen behoren nieuwe uitvindingen en voortgeschreden technologie wat kan resulteren in rampen in plaats van in weldaden. Over de gehele wereld worden talloze experimenten uitgevoerd in een race naar nieuwe informatie, naar winst uit patenten of krediet voor uitnemendheid in een bepaald onderzoeksgebied. Sir Martin Rees wijst in zijn boek *Our Final Century* op verscheidene gevaren die het leven op aarde zouden kunnen vernietigen of evolutionaire vooruitgang belemmeren. Eén hiervan is nanotechnologie. Recente rapporten melden dat vooruitgang op dit gebied

het mogelijk zou kunnen maken om een piepklein geprogrammeerd instrument in de hersenen te implanteren dat het gastdier of de gastmens van zijn eigen wil kan beroven. Apen bij wie gecomputeriseerde instructies in een capsule in een chip geïmplanteerd zijn, waren in staat robots tot actie te mobiliseren. Dit geeft hoop aan het denkbeeld dat een piloot in zijn comfortabele huis kan blijven en zijn vliegtuig van daaruit kan besturen of dodelijke bommen boven 'vijandelijk' gebied kan loslaten zonder enig risico voor hemzelf.

Dit soort onderzoek is spannend en de onderzoekers zijn ambitieus. Daarom is er geen weg terug mogelijk of vermindering van het tempo waarin dit onderzoek plaatsvindt. Het klonen van mensen is één van de ondernemingen die de begeerte opwekt om vooraan in de race te komen, waarbij afremmen en voorzichtig voortgang maken een affront lijkt jegens de competentie en de trots van de onderzoekers.

Af en toe komt de dwaasheid van wat er in het verleden gedaan is aan het licht, zoals in een recente film over lobotomie, (dit is een chirurgische ingreep in de grijze hersensubstantie), getiteld *A Hole in One*. Het is schokkend duidelijk dat onbezonnen voorwaarts pionieren tot een ramp kan leiden en een tragische aanslag vormt op de ethische overwegingen die menselijk gedrag en de menselijke samenleving zouden moeten reguleren.

In 1935 verklaarde een Portugese neuroloog, Egas Moniz, dat hij een patiënte had genezen van mentale problemen door een deel van haar prefrontale cortex te verwijderen. Dit werd later lobotomie genoemd en werd uitgevoerd door stalen voorwerpen door de oogkassen boven de ogen te

slaan. Men zei dat deze procedure gewelddadig gedrag in onhandelbare geestelijk gestoorde patiënten onderdrukte. De film *One Flew over the Cuckoo's Nest*, tientallen jaren later uitgebracht, portretteerde hoe een levendige man tot de staat van een plant kon worden gereduceerd door deze behandeling. Moniz ontving de Nobelprijs voor geneeskunde in 1949. Tegen die tijd was een aantal chirurgische 'genezingen' van dit soort ten uitvoer gebracht en mensen in de medische wereld feliciteerden elkaar met hun vaardigheden. Het is ongetwijfeld heel gemakkelijk voor mensen die moeten omgaan met patiënten met ernstige mentale ziekten om ze te reduceren tot een staat die niet volledig menselijk is.

In een artikel in *The Los Angeles Times* van 18 mei 2004 lezen wij: '*Sommige psychiaters zeggen dat het belangrijk is voor het beroep van psychiater om dit hoofdstuk uit de medische geschiedenis onder ogen te zien, omdat artsen tegenwoordig bezig zijn met in toenemende mate agressieve behandelingen die de hersenen veranderen, van implanteerbare elektroden tot krachtige combinaties van medicijnen.*'

Er is een nieuwe film gemaakt over lobotomie, geïnspireerd door het verslag van een patiënt. Een casus, vermeld in het artikel, beschrijft hoe een 12-jarige jongen, die jammerlijk geestesziek geworden was toen hij op 3-jarige leeftijd zijn moeder verloor, het hoofd moest bieden aan een onsympathieke stiefmoeder, hetgeen er toe leidde dat hij ook met zijn vader botste. Hij raakte in de problemen thuis en op school door zijn abnormale gedrag dat soms destructief was, maar op andere momenten alleen maar ongewoon. De casus vermeldt bijvoor-

beeld: 'Op een dag rende hij hard de klas uit en het schoolplein op, waarbij hij wild in het rondrende in een stortbui. 'Ik vond de regen gewoon heerlijk, dat was alles', herinnert hij zich. 'Het regende zo hard dat je de grond niet kon zien'.

Bij deze ongelukkige jongen werd lobotomie toegepast, evenals bij een aantal schizofrenen in de jaren 1930-50. Later onderzoek naar de effecten van lobotomie toonde aan dat het prefrontale gebied van het brein cruciaal is voor iemands vermogen om verantwoordelijk te handelen. Degenen die op deze manier verminkt werden konden geen verband aanbrengen met de dingen die er om hen heen gebeurden, noch namen ze zelfs maar de moeite om voor zichzelf te zorgen. Slechts ongeveer één op de vier verbeterde vol-

doende om uit het ziekenhuis ontslagen te worden.

Het jongetje van 12 had het zwaar als jongeman en als volwassene: De jongen werd een man, zich bewust van wat er gebeurd was, maar zonder enig idee wat te doen met de rest van zijn leven. "Je weet niet wie je werkelijk bent, je vraagt je altijd af, ben ik dit?", zei hij hierover.

Ondanks zulke vreselijke fouten experimenteren en knoeien onderzoekers met de natuur zonder voorzichtigheid of aarzeling. Naarmate kennis toeneemt, neemt de snelheid waarmee ontdekkingen gedaan worden toe. Zo ook het gevaar van het zich storten in aangelegenheden waarvan men zich beter verre kan houden.

Uit *The Theosophist*, september 2004
Vertaling: A.M.I.

De hersenen
zijn voor het bewustzijn
een boodschapper.

Hippocrates

Wees trouw aan je Zelf

– Mary Anderson

We halen wel eens het citaat uit *Hamlet* aan waarin Polonius advies geeft aan zijn zoon: *'Dit boven alles: blijf trouw aan jezelf'*. Polonius was een dwaze oude man maar zijn advies is betrouwbaar. Maar weten we wel wie dat is, 'je eigen zelf' of 'ons eigen zelf' aan wie we trouw zouden moeten zijn? Deze vraag: *'Wie zijn wij?'* roept ingewikkelde consequenties op.

Mary Anderson is de internationale secretaris van de Theosophical Society. Zij geeft lezingen over de hele wereld in vele talen.

Gewoonlijk hangt dat wat we meestal beschouwen als het 'ik' af van dat waarop ons bewustzijn op dat bepaalde moment is gericht. In een vroege staat van onze ontwikkeling, door vele incarnaties heen of als kleine baby's in dit leven, zijn 'wij' dit fysieke lichaam. Deze houding is bewaard gebleven in taal. We zeggen 'Ik heb het koud', 'Ik heb honger', 'Ik heb kiespijn' of 'Ik heb het goed' als we bedoelen dat het lichaam al deze dingen heeft. In onze latere evolutie of in ons leven als kind of in de puberteit bedoelen we met 'ons' dikwijls onze gevoelens en emoties. We kunnen zeggen 'Ik ben boos', 'Ik verveel me' of 'Ik ben verliefd'. Als we daarna in ons leven of in onze evolutie gaan studeren kunnen we met 'ons' het intellect bedoelen. We zouden kunnen zeggen 'Ik heb dit wiskundige probleem opgelost' of 'Ik kan die Sanskriet tekst of dit Franse gedicht vertalen' of 'Ik begrijp de filosofie van Plato of Hegel – zelfs die van de Upanishaden'. Zoals we nu als volwassenen en in onze staat van evolutie zijn, kunnen de meesten van ons bewust zijn op al deze gebieden. We kunnen ons dus op verschillende tijden of

tegelijkertijd min of meer identificeren met het lichaam als we sporten of pijn lijden; met de emoties als we ons opwinden – zowel met enthousiasme als met verontwaardiging; met het denken als we argumenten volgen of problemen oplossen. Maar kan dat ‘ik’ zijn?: iets fluctuerends, nu eens fysiek als het pijn heeft of zich goed voelt, vervolgens emotioneel als het iets aardig vindt of afkeurt, dan weer mentaal als het nadenkt? Kan dat ‘ik’ zijn wat van de ene conditie of vermomming naar de andere springt?

Als we geïnteresseerd raken in theosofie of in een andere spirituele filosofie zouden we ons in theorie kunnen identificeren met dat wat we ons ‘Hoger Zelf’ noemen, maar kennen we dat Hoger Zelf? Zijn we bewust op dat gebied? Is het ‘Hoger Zelf’ niet slechts een begrip, een theorie voor ons die een verkeerde indruk geeft van alles wat geestelijk is? Is het niet een opgeblazen egoïstisch ego? En als we ons beroepen op trouw zijn aan het ‘Hoger Zelf’, houden we dan onszelf niet voor de gek? Geven we gehoor aan de stem van geheime verlangens, van onze ambities die zijn verplaatst naar dat wat wij beschouwen als spiritueel? Zijn wij als sommige calvinisten die zichzelf ‘heiliger dan gij’ zagen en die zich uitriepen tot de ‘uitverkorenen’? Als we als *ons* voelen daar waar ons bewustzijn ligt, dan kunnen we niet beweren dat ‘wij’ zoals we onszelf kennen het ‘Hoger Zelf’ zijn.

Maar toch, als we serieus dieper gaan, als we in alle eerlijkheid de vraag ‘Wie ben ik?’ gaan onderzoeken zonder te denken dat we het antwoord kennen vóórdat we beginnen, dan kan het een ware spirituele oefening worden. Om Ramana Maharshi aan te halen: ‘Je moet jezelf de vraag stellen

“Wie ben ik?”’. Dit onderzoek zal aan het einde (en dat kan lang duren) naar de ontdekking leiden van iets in jezelf dat achter het denkvermogen ligt. Los dat grote probleem op dan los je daarmee alle grote problemen op’. We kunnen dat de positieve manier noemen. Het vraagt om voortdurend onderzoek en totale eerlijkheid.

Er is ook een ‘negatieve’ manier. Hebben we niet allemaal momenten van zelfvergetelheid als we anderen helpen of bij devotie, inspiratie en aspiratie als we ervaren dat ons ware zelf buiten het bereik van ons bewustzijn ligt en een eeuwig mysterie is? Dan is onze houding spontaan nederig en altruïstisch en ook heel gelukkig en volstaan. Omdat dan de ware innerlijke stem kan spreken – de stem van de stilte.

Wat is noodzakelijk als we het pad naderen dat leidt naar de kennis van wie *wij* werkelijk zijn? Strenge zelfobservatie en eerlijke zelfkennis zijn noodzakelijk met betrekking tot onze bewuste zelden: onze lichamen, onze emoties en onze gedachten. Uiteindelijk is totale zelfvergetelheid of zelfovergave noodzakelijk. Pas dan kan het ware ‘ik’ benaderd worden. Pas dan kunnen we trouw zijn aan onszelf in diepere zin. Ondertussen zijn we trouw aan onszelf als fysieke, emotionele en denkende wezens. We identificeren ons met het fysieke lichaam, met de emoties en de gedachten. Natuurlijk doen we dat allemaal als we pijn hebben, boos of in vervoering zijn, of in diepe gedachten. Maar als we niet meegesleept zouden worden en in ons ware bewustzijn zouden zijn dan zouden we niet beweren dat we alleen maar het lichaam zijn, de emoties, de gedachten of zelfs alledrie.

Iemand die opschepte over zijn eerlijkheid bekritiseerde en beschuldigde anderen en zei: 'Ik kan er niets aan doen dat ik dat doe, zo ben ik nu eenmaal. Ik ben trouw aan mijzelf'. Dit is toch niet wat bedoeld wordt met trouw zijn aan het zelf? Het is een excuus om hatelijk te kunnen zijn! Maar is het slechter om anderen te vleien als we hen eigenlijk willen bekritisieren of, figuurlijk gesproken, spelden in hen steken? Waar ligt de middenweg tussen beledigende 'eerlijkheid' en schijnheiligheid? Het zou kunnen liggen in zwijgen. Het is soms vriendelijker en wijzer om niets te zeggen. Maar dat moet dan niet het zwijgen uit protest zijn, maar het zwijgen uit nederigheid denkend: 'Hoe kan ik over de ander oordelen? Kan ik mijn beoordeling vertrouwen? Ik zou het fout kunnen hebben.'

Streng zelfobservatie die leidt naar ware zelfkennis kan ons leren dat we dikwijls een masker dragen. We kunnen het masker dragen van de hypocriet, of het masker van de criticus die het oordeel klaar heeft, de 'oprechte' persoon. Dat is ook een masker. Dat masker moeten we niet ontkennen, het onder de mat vegen. Het is niet iets waar we depressief of beschaamd over moeten zijn. We zijn allemaal slechts mensen. We kunnen in onszelf veel fouten ontdekken die we trachten te verbergen of waarvoor we ons schamen. Wat is de middenweg tussen deze extremen: ontkenning of schaamte? Allereerst: waarop zijn ontkenning en schaamte gebaseerd? Beide zijn gegrond in egocentrisme wat precies betekent wat het zegt: onszelf in het midden van het beeld zetten, ofwel als een heilige of als een zondaar. De ingebeelde heilige voelt zichzelf belangrijk. Dat is het meerderwaardigheidscomplex. De ingebeelde zondaar voelt zich

zelf ook belangrijk. Dat is het minderwaardigheidscomplex dat ook een soort meerderwaardigheidscomplex is!

Kunnen we, in plaats van subjectief te kijken naar wat we als onwenselijk in onszelf zien zodat we het ontkennen en ons er over schamen, er ook objectief naar kijken als naar een feit? Dat betekent het zien en het accepteren als dat wat het is, of het nu een hypocriet masker is, of hebzucht, of een aanval van boosheid, jaloezie of angst. Kunnen we het aanvaarden voor wat het is, ons realiseren dat het deel uitmaakt van ons bewustzijn?

'Sta angst toe zijn eeuwenoude verhaal te vertellen. Luister met aandacht zonder onderbreking, want het vertelt je het verhaal van je eigen angst ... Jij bent die angst zelf. Het feit van het onder ogen zien van angst, zonder tussenkomst van gedachten, is het beëindigen van angst ... De wortel van angst is opgelost.'

(J. Krishnamurti, *Letters to the Schools* p.18). Zo wordt angst niet onder de mat geveegd, genegeerd of ontkend. Ook staan we het niet toe ons te domineren, zelfs niet onbewust.

Hoe is dit mogelijk? Een gevoel als dat van angst, gewelddadigheid of hebzucht begrijpen betekent het herkennen zoals het in ons is, de rampzalige gevolgen te zien. Als we die rampzalige gevolgen helder begrijpen zullen we ze vermijden, zoals we een fysiek gevaar vermijden.

'Als je iets eet dat je een vreselijke buikpijn bezorgt, dan ga je niet door met eten, of wel soms? Je zet het onmiddellijk weg. Dus wanneer je je werkelijk realiseert dat jaloezie en ambitie giftig zijn, venijnig, wreed en zo dodelijk als de beet van een cobra, dan word je je daarvan bewust. Maar weet je, het denken wil niet van zo dichtbij naar deze dingen kijken; het heeft daar gevestigde belangen bij en

het weigert toe te geven dat ambitie, jaloezie, hebzucht en lust vergif zijn.'

(J. Krishnamurti)

Zo zijn strenge zelfobservatie en moedige zelfkennis noodzakelijk met het oog op het bewuste zelf. Maar we ervaren allemaal dat er iets is dat verder reikt dan het bewuste zelf. En als we dat ervaren, zouden we daaraan liever trouw zijn en niet aan ons bewuste zelf van ieder dag.

Hoe ervaren we dat? Bijvoorbeeld bij het knagen van het geweten, bij een drang om iets onverklaarbaars te doen, bij een impuls van liefde of devotie, in momenten van inspiratie. Dan stijgen we heel spontaan boven onze normale staat van bewustzijn uit naar een staat van geluk, een uitbreiding van het bewustzijn die we gewoonlijk niet kennen. *'De ware aard van de mens is gelukkig. Het geluk is aangeboren in het Zelf. Zijn zoektocht naar geluk is het onbewuste zoeken naar zijn ware Zelf. Het ware Zelf is onvergankelijk; als een mens het vindt dan vindt hij een geluk waaraan geen einde komt.'* (Ramana Maharshi). Dit is anders dan gewone emotie, alhoewel emotie het kan weer spiegelen en proberen terug te roepen.

Laten we kijken naar de hierboven genoemde voorbeelden van het spontaan trouw zijn aan onszelf. We kennen allemaal het effect van het geweten. We zijn bijvoorbeeld in moeilijkheden. Misschien deden we iets verkeerd en zijn we betrapt. We zien een uitweg door het vertellen van een leugen. Maar tegelijkertijd is er een sterke drang om de waarheid te vertellen, om toe te geven wat we deden. Die sterke drang is het geweten. Als we er niet naar luisteren zijn we ongelukkig, het 'achtervolgt' ons. Als we wel luisteren en geen rekening houden met de consequenties voelen we ons tevreden, on-

belast, vrij. Ook zouden we de drang kunnen hebben om iets te doen dat onzinnig lijkt. Iemand die ik ken vergezelde eens een katholieke vriend naar een kerkdienst in Frankrijk. Zij wilden daarna gaan paard rijden en mijn vriendin had een grote som geld bij zich om een mooi zadel te kopen dat ze had laten maken. Plotseling kreeg ze een onweerstaanbare drang om dat geld in een oude tas te stoppen die iemand had achtergelaten op de stoel naast haar. Ze kon het niet weerstaan en schoof het geld in de tas. Kort daarna verscheen een oude vrouw die vreselijk dik was en kennelijk ziek, gekleed in lompen en die ze vurig had zien bidden. Zij pakte de tas en verliet de kerk. Ze wist het niet, maar het was misschien het antwoord op haar gebed. Mijn vriendin was niet langer bezig met het mooie zadel. Ze was onverklaarbaar gelukkig en in de wolken, ofschoon haar vriend die gezien had wat ze deed haar een idioot noemde. Als we het juiste hebben gedaan, ook al lijkt het onredelijk, is er altijd dat diepgaande geluk. We zijn dan trouw geweest aan onszelf.

Het ware Zelf is onvergankelijk; als een mens het vindt, dan vindt hij een geluk waaraan geen einde komt.

Een derde voorbeeld: als we verliefd worden voelen we ons soms alsof we het universum zouden kunnen omhelzen. Het is een staat van groot geluk en een uitbreiding van bewustzijn, ofschoon dit gevoel gewoonlijk niet lang duurt. Ten vierde: in momenten van devotie, ongeacht waarvoor, voelen we grote vreugde, een uitbreiding van bewustzijn. Ten vijfde: we kunnen inspiratie ondervinden als we naar mu-

ziek luisteren, misschien ons er één mee voelen. De Amerikaanse dichter Walt Whitman drukte het zo uit: *'Het orkest wervelt me verder dan Uranus vliegt/ het wringt zoveel bezieling uit me waarvan ik niet wist dat ik die bezat.'* (*Song of Myself*). Hoeveel groter zal de inspiratie zijn van de componist en van de artiest, de danser, de dichter?

Wat hebben zulke ervaringen gemeen? In die extase en in die uitbreiding van het bewustzijn gaan we verder dan ons dagelijks bewustzijn, verder dan gezond verstand en logica, maar ook verder dan gewoon sentiment. We voelen ons meer levend dan ooit. We zijn dichter bij de ziel van de dingen, dichter bij de eenheid van alles, het hart van het universum. Is dat niet onze ware aard, onze bron en onze uiteindelijke bestemming? De mens is niet alleen. Geen mens is een eiland. We zijn de wereld. Hoe en waarom vervielen we in onze huidige verdrietige toestand, onze ware aard verzaakend, afgescheiden van anderen? Hoe kunnen we die staat weer ontdekken, weer worden wat we zijn?

Een hindoe geschrift uit de oudheid, *Pratyabhijñā Hridayam*, verklaard door Dr. I.K. Taimni onder de titel *The Secret of Selfrealisation* (Ned: *Het geheim van Zelf-realisatie*. UTVN), legt het volgende uit: *'De Allerhoogste Werkelijkheid... als universeel bewustzijn ... is de uiteindelijke oorzaak van openbaring'* (het ontstaan van een universum, aforisme 1, blz. 20). *'Het atma (de individuele monade) is slechts een samengebonden vorm van het Universele Bewustzijn. Hoewel het niets anders is dan zuiver bewustzijn, wordt het verduisterd door de mentale wereld van de persoon die deze vult.'* (aforisme 4, blz. 29). Met andere woorden: het individuele geestelijke zelf of *Âtmâ* is de allerhoogste

werkelijkheid, maar wordt beperkt door illusie en samengetrokken tot een punt van bewustzijn.

'Het is louter de Allerhoogste Werkelijkheid die, neerdalend van het niveau van zuiver Bewustzijn, wordt tot het individuele denkvermogen, doordat deze samengebundeld wordt tot en ééngemaakt wordt met de beelden en objecten die aanwezig zijn in het veld van bewustzijn.' (aforisme 5, blz 32 en 33). Zo is het denkvermogen een afgeleide of verlaagde vorm van de Werkelijkheid zelf. Het ontstaat als zuiver bewustzijn neerdaalt in een lagere staat.

Dan gebeuren er drie dingen: 1. Bewustzijn daalt neer vanuit zijn staat van eenheid naar een staat van verdeeldheid 2. Het denken richt zich naar buiten 3. Er ontstaat een verlies van het bewustzijn van onze ware aard. De goddelijke monade is verborgen in het psychische mechanisme (*kâma manas*).

De allerhoogste Werkelijkheid die we werkelijk zijn kan vergeleken worden met wit licht. Het denken en de emoties, ons normale bewustzijn kan gesymboliseerd worden door de kleuren van het spectrum. Het denkvermogen is voortgekomen uit zuiver bewustzijn. Het houdt de monade (of *Âtmâ*) gevangen. Het individuele denkvermogen is slechts een afgeleide van het geestelijke en het heeft los van het geestelijke geen bestaan. Afgeleid van Goddelijk Bewustzijn kan het denkvermogen terugkeren naar dat Bewustzijn.

Maar ondertussen *'vervult de microkosmische ziel in gebondenheid de vijf goddelijke functies ...'* (aforisme 10, blz. 49) Deze functies zijn openbaring, gebondenheid of verwikkeling, ideatie, vermeerdering en oplossing. Zij kunnen ons doen denken aan de twaalf *nidâna*'s in het boeddhisme, de ketting van oorzaken die leidt naar smart: de

dorst naar leven en het opdoen van ervaringen die uiteindelijk leidt naar geboorte, dood en wedergeboorte. Het kan ons doen denken aan de *klesa's* in de *Yoga Sutra's*: onwetendheid van de ware aard van de dingen veroorzaakt het niet kennen van onze eigen aard, zoals het idee dat we van anderen afgescheiden zijn, met als resultaat begeerte en afkeer en het verlangen om ons bestaan als een afgescheiden wezen voort te zetten.

We zijn de goddelijke vonk die één is met de goddelijke vlam. We dalen af in de wereld van betrekkelijkheid en illusie. We verliezen onze ware aard. We moeten die aard herwinnen door een lang en moeizaam proces. Waarom verlieten we ons gelukkig bestaan? Als onze ware aard zaligheid is, waarom moeten we het dan met zoveel moeite herontdekken? Wat is het nut van al die moeite? We kunnen ons ook afvragen waarom we een berg beklimmen als er ook een bergtrein of een skilift is. Is het niet zo dat het gevoel bij het bereiken van de top anders is als dat met moeite, ongemak en gevaar gepaard ging? Kunnen we dat creativiteit noemen? Als we de berg van extase bestijgen met behulp van verdovende middelen zullen we gauw weer naar beneden vallen en ons ernstig verwonden. Maar als we het eeuwenoude pad volgen van rechtvaardigheid, zelfdiscipline en zelfvergetende liefde, zullen we een oogst thuis brengen van ervaring en wijsheid.

Ons ware zelf is een vonk van de Ene Goddelijke Vlam. Dit betekent dat alle andere mensen, alle andere wezens ook vonken zijn van de Ene Vlam. Dus het trouw zijn aan onszelf in de diepste betekenis betekent het trouw zijn aan die Ene Goddelijkheid die alle ande-

ren is. In *De Geheime Leer* (deel I [120], Ned. TUP 150) lezen we:

'Hef uw hoofd op, o lanoo; ziet u één of talloze lichten boven u, die branden aan de donkere middernachtshemel?'

'Ik neem één vlam waar, o gurudeva, ik zie daarin talloze niet-afgescheiden vonken schijnen.'

'U hebt goed gesproken. En zie nu om u heen en in uzelf. Hebt u het gevoel dat het licht, dat in u brandt, in enig opzicht verschilt van het licht dat schijnt in uw medemens?'

'Het is op geen enkele manier verschillend, hoewel karma de gevangene geketend houdt en hoewel zijn uiterlijke kleed de onwetende misleidt en laat zeggen 'uw ziel en mijn ziel'.'

Stel je een plafond voor met veel lichtjes. We onderzoeken het en ontdekken dat het plafond een kunstmatig plafond is, een verlaagd plafond met allemaal gaten en dat daarboven aan het werkelijke plafond een lamp hangt. Het licht van de ene lamp schijnt door alle gaten. We zijn vonken van dezelfde vlam, druppels van dezelfde oceaan, gaten in hetzelfde plafond die het licht doorlaat.

Daar we één zijn met allen brengt alles ons dichterbij ons ware Zelf door wat we doen, denken of voelen, door anderen te behandelen als onszelf. En alles wat we doen, denken of voelen terwijl we anderen behandelen als van ons afgescheiden, drijft ons verder weg van ons ware Zelf. Dit is de basis van ware ethiek. Het is affectie, liefde, wijsheid, vreugde en vrede. Trouw zijn aan ons ware Zelf dat alle andere zelven omvat, is de weg naar 'Het'. Maar we zijn alleen maar trouw aan dat eigen Zelf als we 'Het' bewust ZIJN.

Uit: *The Theosophist*, mei 2005
Vertaling FvI

Theosofische alchimie

Het geheim van het transformeren van tijdelijk lood in eeuwig goud

– John Algeo

Alchimie is een heel oude praktijk. H.P. Blavatsky zegt dat zij ‘zo oud is als traditie zelf’ (Isis 1:503). Zij wordt soms gezien als slechts een onwetenschappelijke voorloper van de chemie. Maar alchimie is veel meer dan dat. Blavatsky heeft het over ‘een grandioze spirituele en morele filosofie in de hogere aspecten van ware alchimie’ (CW 8:253). Alchimie is in feite zowel een materiële kunst als ook, in haar hogere aspecten, een spirituele praktijk.

Voordracht voor de loge
Adyar op 11 januari
2006

Als materiële kunst vindt alchimie plaats in laboratoria, waar de alchimist werkt met fysieke substanties, gebruikmakend van fornuizen en vaten met rare namen zoals ‘alembiek’ en ‘retort’. De moderne chemie heeft zich inderdaad ontwikkeld uit die materiële kunst van alchimie. Sommigen van de aloude alchimisten waren eigenlijk zwendelaars die alchimie gebruikten als methode om goedgelovigen op te lichten. Anderen waren eerlijk, maar geobsedeerd door materiële winst; zij werden vaak ‘puffers’ genoemd omdat zij voortdurend de vlammen van hun fornuizen moesten aanblazen opdat het vuur de benodigde hitte zou blijven produceren. Maar sommige materiële alchimisten waren oprechte onderzoekers van wie gezegd werd dat zij hun doelen bereikten (bestudeerd door J. Pérez-Pariente en L.M. Principe). De beroemdste der laatstgenoemden is misschien het veertiende-eeuwse paar Nicholas en Perenelle Flamel.

De spirituele praktijk van de alchimie is echter fundamenteel verschillend van de materiële kunst; het is

eigenlijk een westerse vorm van yoga. Als spirituele praktijk vindt alchimie plaats in het denkvermogen en het hart van de alchimist, waar de alchimist aan zichzelf werkt. Zoals een tijdgenoot en bewonderaar van mevrouw Blavatsky schreef in een exposé over 'The Alchemical Laboratory': *'De hoogste processen van de alchimie vereisen geen mechanische arbeid; zij bestaan uit de zuivering van de ziel en uit het transformeren van de dierlijke mens in een goddelijk wezen'*. (Hartmann 104)

Sommige alchimisten, en alchimisten praktiseren ook tegenwoordig nog, beperken zich tot of de materiële of de spirituele aspecten van het ambacht, maar velen combineren ze. Zij die de twee aspecten van de alchimie combineren beschouwen de materiële kunst – het laboratoriumwerk – als een allegorie of symbool van de spirituele praktijk. Zij beschouwen materiële alchimie als het lichaam waardoor de ziel van de alchimie zich manifesteert. Blavatsky zegt: *'De taal van ... de alchimie is altijd, net als die van aloude religies, symbolisch geweest'* (CW 11: 528). De symbolische taal van de alchimie is het voorwerp geweest van veel aandacht in recente jaren.

Alchimie werd als meer dan een materiële kunst erkend door de psycholoog Carl G. Jung, die verscheidene boeken geschreven heeft waarin hij de alchimie in psychologische termen interpreteert. Een volgeling van hem, Jeffrey Raff, is nog verder gegaan door alchimie te beschouwen als een spiritueel pad in termen van Jungiaanse psychologie. Maar de spirituele praktijk van alchimie loopt ook op een aantal opmerkelijke manieren parallel met de aloude wijsheid van de theosofie.

Parallellen tussen alchimie en theosofie zijn vooral duidelijk in een korte

mystieke tekst genaamd *'De Smaragden Tafel'*. De naam van deze tekst is ontleend aan het feit dat het, naar men zegt, gegraveerd was in een blok groene steen door Hermes Trismegistus ('driewerf grootste Hermes'), de Griekse naam voor een Egyptische figuur die ook wel Tehuti genoemd wordt, aan wie herinnerd wordt in het ritueel van de mystieke ster. Deze mystieke tekst is wel genoemd 'de bijbel van de alchimisten' (Haage 24); H.P. Blavatsky citeerde er veelvuldig uit in haar geschriften en noemt het 'de oudste bestaande verhandeling over alchimie' (CW 11:534). Wij weten niet in welke taal 'De Smaragden Tafel' oorspronkelijk geschreven werd, maar gedurende de hele Europese middeleeuwen en de renaissance was hij het meest bekend in een Latijnse versie. Hier volgt die versie (in mijn eigen Engelse vertaling ervan, J.A.).

1. *Waarlijk, zonder misleiding, zeker en waarheidsgetrouw –*

2. *Wat beneden is, is als wat boven is, en wat boven is, is als wat beneden is, voor het teweegbrengen van de wonderen van het ene ding.*

3. *En zoals alle dingen uit Een zijn gekomen, door de meditatie van één, zo werden alle dingen geboren uit dit ene ding door adaptatie.*

4. *Zijn vader is de zon. Zijn moeder is de maan.*

5. *De wind heeft hem in zijn buik gedragen. Zijn voedende zorgmoeder is de aarde.*

6. *Hij is de vader van alle volmaaktheid in de hele wereld.*

7. *Zijn macht is compleet als zij naar de aarde gericht is. U zult de aarde scheiden van het vuur, het subtiële van het verdichte, voorzichtig, met grote vaardigheid.*

8. Hij stijgt op van de aarde naar de hemel en hij daalt weer neer op de aarde en hij ontvangt macht van boven en van beneden.

9. Zo zult u de glorie krijgen van de hele wereld. Aldus zal alle duisternis van U wegvliegen.

10. Dit is de grote macht van alle macht omdat hij ieder subtiel ding overwint en ieder solide ding doordringt.

11. Aldus werd de wereld geschapen.

12. Hieruit ontstaan verbijsterende toepassingen, omdat dit het patroon is.

13. En dus word ik Hermes Trismegistus genoemd, daar ik de drie delen bezit van de wijsheid van de hele wereld.

14. Zij is compleet omdat ik verteld heb over de werking van de zon.

Over deze mystieke en symbolische tekst zijn veel commentaren geschreven. Wij kunnen er hier niet grondig op ingaan, maar wij kunnen wel kijken naar zes ideeën eruit die parallel lopen met de aloude wijsheid van de theosofie.

Ten grondslag aan alle bestaan ligt een absolute eenheid die niet beschreven kan worden in menselijke taal, noch bevat kan worden door het menselijk denkvermogen, maar die de grond van alle bestaan is, net als van alle afzonderlijke wezens.

1. Eenheid. ‘*De Smaragden Tafel*’ wordt gekenmerkt door een motto dat in het Grieks wordt uitgedrukt als *Hen to pan* of in het Latijn als *Ex unum omnia* of in het Nederlands als ‘Alles is één’. ‘*De Smaragden Tafel*’ zelf zegt uitdrukkelijk ‘Alle dingen zijn uit Eén voortgekomen’. Dat is wezenlijk het-

zelfde als de eerste fundamentele grondstelling van *De Geheime Leer*: Ten grondslag aan alle bestaan ligt een absolute eenheid die niet beschreven kan worden in menselijke taal, noch bevat kan worden door het menselijk denkvermogen, maar die de grond van alle bestaan is, net als van alle afzonderlijke wezens. Deze nadruk op non-dualiteit lijkt op die van het neoplatonisme alsook op één Vedantaschool. Deze twee benadrukken ook de verenigde eenheid van de ultieme realiteit.

2. Polariteit. De alchimie werkt met tegengestelden, gesymboliseerd door de elementen zwavel en kwik of door vuur en water, zon en maan, mannelijk en vrouwelijk enzovoort. ‘*De Smaragden Tafel*’ rept van boven en beneden, wind en aarde, alles en één, subtiel en verdicht, hemel en aarde. Precies zo ziet de theosofie de absolute eenheid die zich manifesteert als polariteiten, of paren van tegengestelden, waaronder geest (of bewustzijn) en materie. Vanuit de interactie van de polaire tegengestelden ontstaan alle dingen. Net zo heeft de Chinese filosofie het over yin en yang, en de Indiase yoga behandelt de lichaamskanalen Ida en Pingala.

3. Overeenkomsten. De bekendste verklaring in ‘*De Smaragden Tafel*’ is ‘zo boven, zo beneden’. Dat is een verklaring van het principe van overeenkomsten dat de geschriften van mevrouw Blavatsky doordringt. Er bestaan echo’s van dezelfde patronen van overeenkomsten overal in het universum. Zoals ‘*De Smaragden Tafel*’ zegt, ‘Dit is het patroon.’ Of, zoals de ‘*Stanza’s van Dzyan*’ zeggen, alles komt van binnenuit naar buiten toe. Vanwege deze overeenkomst van het ‘boven’ en het ‘beneden’, van het ‘binnenin’ en

het ‘naar buiten toe’, kunnen wij zowel wat wij weten als waar wij zijn gebruiken om te ontdekken wat we niet weten en te bereiken waar wij niet zijn. Overeenkomsten zijn de basis geweest voor een classificatie van dingen in de meeste culturen ter wereld: goud verhoudt zich tot metalen zoals de eik tot de andere bomen, de leeuw tot de overige dieren, de zon tot de andere hemellichamen en de koning tot de gewone mensen – dergelijke overeenkomsten zijn universeel te vinden.

4. Evolutie. Het doel van de alchimie is het vervolmaken van de wereld. Zoals ‘*De Smaragden Tafel*’ het formuleert: ‘zij is de bron van alle volmaaktheid in de hele wereld’, en de alchimie gebruikt overeenkomsten tussen polaire tegenstellingen ‘om de wonderen van het ene ding teweeg te brengen’. Het ‘ene ding’ is het bereiken van volmaaktheid. Een moderne geleerde in de alchimie heeft eens gezegd: ‘*Het doel van de middeleeuwse alchimisten was niet alleen maar het onderzoeken maar het vervolmaken van de natuur, beschouwd als een goddelijke taak of plicht*’ (Buntz 35). De alchimie beweert dat de wereld waarin wij leven niet volmaakt is, maar op weg is naar volmaaktheid, en dat de alchimist wordt opgeroepen mee te helpen in die evolutie – de evolutie van zowel de wereld buiten ons als het bewustzijn binnenin ons. Deze bewering is als de theosofische visie zoals geformuleerd in *Aan de Voeten van de Meester* ‘*Er zijn in de hele wereld maar twee soorten mensen -zij die weten en zij die niet weten; en op deze kennis komt het aan.*’ Dit is de kennis van evolutie, die ook duidelijk uiteengezet wordt in de derde fundamentele grondstelling van *De Geheime Leer*. Spirituele evolutie of progressieve vervolmaking is een notie die ook beslo-

ten ligt in de vrijmetselarij en in verscheidene mystieke systemen.

5. Doel. Het doel van de alchimie is het ‘ene ding’, dat wil zeggen, de vervolmaking van de wereld, en het wordt gesymboliseerd door de steen der wijzen. Het ‘het’, waarnaar verwezen wordt in ‘*De Smaragden Tafel*’, dat het de zon als vader heeft en de maan als moeder enzovoort is de steen der wijzen (philosopher’s stone [Eng.]) Wanneer het woord ‘filosoof’ gebruikt werd in zijn etymologische zin van ‘liefhebber van wijsheid’, was het een aloude term voor een alchimist. Juist die term geeft aan dat de alchimist niet alleen maar een technicus was die materiële substanties manipuleerde in een laboratorium, maar iemand die wijsheid zocht door de aard der dingen te begrijpen. En de steen der wijzen had een symbolische betekenis zoals die van het juweel in de mantra ‘*Om mani padme hum*’ – het juweel in de lotus. Het juweel in de lotus en de steen der wijzen vertegenwoordigen beide spirituele volmaaktheid. HPB zegt, ‘*Aristoteles... vertelde Alexander dat “de steen der wijzen helemaal geen steen was, dat deze in ieder mens zit, overal, altijd, en genoemd wordt het ultieme doel van alle filosofen”*’ (CW 11:541).

De steen der wijzen had twee significante neveneffecten: het onsterfelikhedselixir en het projectiepoeder. Materiële alchimisten dachten dat de onsterfelikhed die de steen der wijzen zou opleveren iets was dat het verouderingsproces kon vertragen of zelfs omkeren. Maar in feite is het dezelfde onsterfelikhed als die in de mantra uit de Upanishaden: ‘Leid mij uit de dood naar onsterfelikhed’, dat wil zeggen, deze onsterfelikhed is de wereld van het werkelijke en het licht, waarin er

geen geboren worden of sterven bestaat.

Materiële alchimisten dachten aan projectiepoeder als iets dat ruwe metalen, zoals lood, in goud kon veranderen. Maar in werkelijkheid is het iets dat alle dingen ter wereld helpt om tot volmaking te komen. Omdat goud traditioneel het volmaakte metaal is, dat roest noch corrodeert, is het een symbool van de volmaakte staat van alle dingen. Dat wil zeggen dat goud, volgens het principe van overeenkomsten, de volmaakte staat van alles vertegenwoordigt. Aldus is de steen der wijzen datgene wat leidt tot volmaaktheid, zowel binnenin als buiten ons – in ons wezen en in de hele wereld rondom ons.

Om volmaaktheid te bereiken ging het werk van de alchimist door drie stadia heen, waarin tegengestelde of contrasterende dingen eerst gescheiden worden en daarna verenigd.

Zo is ook in de theosofische traditie het doel van de evolutie geboorte en dood te transformeren tot een toestand van vol leven of onsterfelijkheid en een staat van gouden volmaaktheid te bereiken, wanneer mensen evolveren tot Dhyan Chohans, heren van meditatie, en ieder rijk van de Natuur voortgaat naar het volgende hiërarchische stadium van evolutionaire ontwikkeling.

6. Pad. Hoe je de steen der wijzen moet maken, dat wil zeggen volmaaktheid moet bereiken, is het hoofddoel van de alchimie. Er wordt naar verwezen in *'De Smaragden Tafel'* met de volgende woorden: *'U moet de aarde*

scheiden van het vuur, het subtiële van het verdichte, voorzichtig, met grote vaardigheid'. Om volmaaktheid te bereiken ging het werk van de alchimist door drie stadia heen, waarin tegengestelde of contrasterende dingen eerst gescheiden worden en daarna verenigd. De alchimie begint met drie substanties: zwavel, kwik en zout, die (onder andere) symbool staan voor het denkvermogen, de emoties en het lichaam als voertuig voor de geest. Zwavel, dat een brandende substantie is, is het denkvermogen; kwik, dat een vloeibare substantie is, is emotie; en zout, dat een korrelige, aardse substantie is, is het lichaam.

Deze drie substanties moeten gereduceerd worden tot hun primaire staat, die de alchimie noemt de *prima materia* of 'eerste materie', en die vertegenwoordigd wordt door de kleur zwart. Dit eerste stadium in het alchemistische proces wordt genoemd het *nigredo*, een Latijns woord dat 'zwartheid' betekent. De *prima materia* suggereert de theosofische notie van *mulaprakrti*, de wortel van de materie.

Het alchemistische proces vereist vele stappen die de alchimisten noemen *solve et coagule*, dat wil zeggen, scheiden en herenigen, voordat het *nigredo* getransformeerd wordt tot het tweede stadium, dat van de *albedo* of 'witheid'. De alchemistische substantie die geproduceerd wordt in dit stadium van het witte *albedo* kan ruwe metalen veranderen in zilver, maar nog niet in goud.

Het derde stadium, waarvoor veel meer stappen nodig zijn van scheiden en herenigen, wordt genoemd het *rubedo* of 'roodheid'. Het vertegenwoordigt de geel-roodheid van goud en het is het stadium dat de steen der wijzen produceert.

Deze drie stadia van *nigredo*, *albedo* en *rubedo* – zwartheid, witheid en roodheid – lopen parallel in veel spirituele tradities wereldwijd. De *Stem van de Stilte* rept van drie hallen waar de aspirant doorheengaat op het pad naar het dal van gelukzaligheid; het zijn de hal van onwetendheid, de hal van lering en de hal van wijsheid. De vrijmet-selarij kent drie ambachtsgraden waarin een broeder geïnitieerd dient te worden; ingetreden leerling, gezet en meester metselaar. De aloude mysteriën van Eleusis kenden drie stadia: openbare zuivering en voorbereiding, de kleine mysteriën en de grote mysteriën. De yoga van Patanjali kent drie uiteindelijke ‘takken’ of innerlijke stadia: *concentratie*, *meditatie* en *unificatie*. Enzovoort. Drieheid lijkt inherent te zijn aan iedere benadering van zelf-realisatie.

Wat is het belang van al deze stadia van drietallen – zoals de alchemistische *nigredo*, *albedo* en *rubedo*? Om de betekenis te begrijpen van de drie alchemistische stadia, moeten wij denken aan de theosofische visie op de menselijke constitutie. Het fundamentele doel van alle spirituele zoektochten is het ontdekken wie de zoeker is; de fundamentele vraag die beantwoord dient te worden op het pad is ‘wie ben ik?’ Die vraag is het onderliggende onderwerp van alle Upanishaden. Er is bijvoorbeeld het bekende verhaal in de *Chandogya Upanishad* over de student Svetaketu, wiens vader hem vroeg of hij dat ene ding geleerd had, waarna men, als dit gekend wordt, niets anders meer hoeft te weten. Natuurlijk had de jongen dat niet geleerd en dus gebruikte zijn vader geduldig vele voorbeelden om de jongen dat ene ding te leren: *tat tvam asi* ‘Jij bent dat’, waarbij ‘dat’ de ultieme realiteit is.

Zo bestaat ook het verhaal van de zen-discipel die bij zijn leraar kwam en zei, ‘Meester, wat moet ik doen om verlicht te worden?’ De leraar antwoordde, ‘Wie vraagt dat?’ Om verlicht te worden hoeft de discipel alleen die vraag juist te beantwoorden. Te weten wie wij waarlijk zijn – weten, niet alleen intellectueel maar in ons diepste hart, met elke vezel van ons wezen – dat is verlicht worden of, wat op hetzelfde neerkomt, de steen der wijzen ontdekten. Dus, wie zijn wij? Wat is onze identiteit?

De theosofie vertelt ons dat wij niet één identiteit hebben, maar verscheidene. Ten eerste hebben wij een identiteit die wij ons persoonlijk ‘ik’ zouden kunnen noemen. Het is het bewuste deel van ons denkvermogen dat verbonden is met onze emoties en ons lichaam. Denkvermogen, emoties en lichaam worden, zoals al is opgemerkt, vertegenwoordigd door de alchemistische elementen zwavel, kwik en zout waarmee het alchemistische proces begint. Ons denkvermogen, onze emoties en ons lichaam – ons denken, voelen en handelen – zijn, ook al zijn ze nauw verbonden, soms uit hun verband, gefragmenteerd en niet in harmonie. Wij denken één ding, maar voelen iets anders; wij voelen op één manier, maar handelen anderszins.

Wanneer ons denkvermogen, onze emoties en handelingen dus niet verenigd zijn en niet harmonieus samenwerken, is ons persoonlijk leven verward en conflictueus. Dan moeten wij onze elementen samenbrengen, zodat ons denken, voelen en handelen gesynchroniseerd worden en elkaar versterken. Eenheid en harmonie in ons persoonlijk leven is het eerste stadium van het alchemistische proces, het *nigredo*.

Wij hebben echter een grotere identiteit dan het persoonlijk 'ik'. Het is een identiteit die wij ons individuele 'ik' of 'ego' kunnen noemen. Het is het deel van ons denkvermogen dat verbonden is met onze hogere intuïtie (of *buddhi*) en door de *buddhische* intuïtie met de spirituele kern of atma binnen in ons. Natuurlijk omvat het ook het persoonlijk 'ik', alsook alle onbewuste aspecten van ons denkvermogen, onze emoties en ons lichaam. Het is weids, vergeleken met het persoonlijk 'ik'. Het individuele 'ik' is wat reïncarneert in vele opeenvolgende persoonlijke 'ikken'. Het individuele 'ik' weet dat het persoonlijk 'ik' er deel van uitmaakt; maar het persoonlijk 'ik' weet normaliter niet dat het alleen maar een deel of aspect is van het individuele 'ik'. Wanneer het persoonlijk 'ik' zijn relatie met het individuele 'ik' ontdekt, kan dat 'ik' door het bewuste denkvermogen, de emoties en de handelingen van het 'ik' heen werken. Dan worden wij verenigd op een bovenpersoonlijk niveau.

Het doel van de alchemie is: het lood van onze tijdelijke persoonlijkheden te transformeren in het goud van een eenwording van al onze identiteiten met het eeuwige 'dat'.

Ten eerste moeten wij het bestaan erkennen van twee aparte identiteiten (dat is het proces van *solve* of afscheiding); dan moeten het persoonlijk 'ik' en het individuele 'ik' bewust verenigd worden (dat is het proces van *coagule* of hereniging). De staat van eenheid tussen het persoonlijk 'ik' en het individuele 'ik' is het tweede stadium van het alchemistische proces, het *albedo*.

Het *albedo* verandert het ruwe metaal van het persoonlijk 'ik' in het zilver van het individuele 'ik'.

Wij hebben echter een nog grotere identiteit dan het individuele 'ik'. Het is een identiteit die geen exclusief eigendom is van u of van mij, maar veeleer één die wij delen met elkaar en met alle wezens. In de Upanishaden wordt het 'dat' genoemd. Het is het aspect van universeel bewustzijn dat zichzelf in ieder van ons individualiseert. Het is het *atman* of de monade, het ene bewustzijn dat zichzelf uitdrukt door het individuele bewustzijn van ons allemaal. 'Dat' te ontdekken als onze ultieme identiteit, de Upanishadische les te leren van *tat tvam asi*, 'jij bent dat', is volledig verlicht te zijn. Het is het bereiken van de staat van volmaakt goud. Het realiseren van de eenheid van ons individueel 'ik' met het universele 'dat' is het derde stadium van het alchemistische proces, het *rubedo*. Het *rubedo* produceert de steen der wijzen, het juweel in de lotus, de volmaaktheid van onze natuur, het doel van menselijke evolutie, verlichting of verlossing, spirituele heelheid.

In *Isis Ontsluierd* beschrijft Blavatsky dit drievoudige alchemistische proces van het combineren van de elementen van ons wezen en deze te verheffen tot een hoger niveau van realiteit: “*Het geheim*”, zeggen de alchimisten, alsof ze genieten van de onwetendheid van de oningewijden, “*is een samensmelting van het zout, de zwavel en het kwik, driemaal gecombineerd... door een drievoudige sublimatie en een drievoudige fixatie*”. Dat is de samenvatting van HPB van het hele alchemistische proces.

Alchemie is één van de yoga's van het westen. Het doel van yoga (een woord dat etymologisch 'unie' betekent) is het verenigen van onze naturen. Het doel

van yoga is om ons gefragmenteerde zelf heel te maken – zowel binnen ons persoonlijk ‘ik’, tussen het persoonlijk ‘ik’ en het individuele ‘ik’, en van het individu met het ultieme en universele ‘dat’. Het doel van de alchimie is hetzelfde: het lood van onze tijdelijke persoonlijkheden te transformeren in het goud van een eenwording van al onze identiteiten met het eeuwige ‘dat’.

De Engels-Amerikaanse dichter T.S. Eliot schreef: *‘In mijn begin is mijn einde... In mijn einde is mijn begin’* (‘East Coker’ in *Four Quartets*). De alchimie is als de slang in het zegel van de Theosophical Society, met zijn staart in zijn bek: zijn begin en zijn einde vallen samen. Het begin van de alchimie is het motto *Hen to pan*, ‘alles is één’. Het einde van de alchimie is de steen der wijzen, die het symbool is van volmaaktheid door de eenheid van de persoon, het individu, en het universele ‘dat’. Zijn begin is zijn einde, en zijn einde is zijn begin: alles is één. Alchimie is dus een vorm van de universele wijsheid.

Verwijzingen:

Buntz, Herwig, ‘Alchemy III: 12th/13th-15th Century’, in *Dictionary of Gnosis and Western Esotericism*, ed. Wouter

J. Hanegraaff, 34-41, Leiden, Netherlands: Brill, 2005.

Haage, Bernard D. ‘Alchemy II: Antiquity-12th Century’, in *Dictionary of Gnosis and Western Esotericism*, ed. Wouter J. Hanegraaff, 16-34, Leiden, Netherlands: Brill, 2005.

Hartmann, Franz, *With the Adepts: An Adventure among the Rosicrucians*, Berwick, ME: Ibis Press, 2003; first published as *An Adventure among the Rosicrucians*, Boston, 1887, 2nd rev.ed. London, 1910.

Jung, Carl G., *Alchemical Studies*, Collected Works 13, Bollingen Series 20, Princeton, NJ: Princeton University Press, 1970.

—. *Mysterium Coniunctionis*, Collected Works 14, Bollingen Series 20, Princeton, NJ: Princeton University Press, 1970.

—. *Psychology and Alchemy*. Collected Works 12, Bollingen Series 20, Princeton, NJ: Princeton University Press, 1977.

Pérez-Pariante, Joaquin, ‘An Investigation on the Activity Pattern of Alchemical Transmutation’, *Journal of Scientific Exploration* 16 (2002): 593-602.

Principe, Lawrence M., *The Aspiring Adept*, Princeton, NJ: Princeton University Press, 1998.

Raff, Jeffrey, *Jung and the Alchemical Imagination*, York Beach, ME: Nicolas-Hays, 2000.

Uit: *The Theosophist*, april 2006
Vertaling: A.M.I.

Het theosofische leven
moet een leven van dienst zijn.
Hoe meer we dienen, hoe wijzer we worden,
want we leren de wijsheid niet kennen door te
studeren, maar door te leven.

Annie Besant, *The Theosophic Life*

Vele wegen, één pad

– Fay van Ierlant

Vele wegen, één Pad, het thema van deze zomerschool, verwijst naar de eeuwige speurtocht naar de zin van het leven die in vele tradities wordt aangegeven en belicht. Eén van die tradities is de theosofische en daar kijken we dit weekend naar.

Inleiding op 8 juli 2007, tijdens de zomerschool van de TVN.

In *De Stem van de Stilte*, in 1889 doorgegeven en opgetekend door H.P. Blavatsky, staat in vers 58 dat je het Pad niet kunt gaan, vóórdát je dat Pad zelf geworden bent. Intrigerende uitspraken zijn een kenmerk van de Philosophia Perennis, de Eeuwige Wijsheids-traditie (perennis wil zeggen ‘eeuwig-durend’) die door Aldous Huxley in de inleiding van zijn boek *The Perennial Philosophy (De Eeuwige Wijsheid)* als volgt wordt verwoord: *De Metafysica die een goddelijke Werkelijkheid erkent als onderliggend aan de wereld van dingen en levens en denken; de psychologie die in de ziel iets vindt wat gelijk is aan en zelfs identiek met goddelijke Werkelijkheid; de ethiek die het einddoel van de mens plaatst in de kennis van de immanente en transcendente Grond van al wat bestaat.*

Ook de doeleinden van de Theosophical Society die uitgaan van de grondbeginselen in de *Proloog* van *De Geheime Leer*, opgetekend door H.P. Blavatsky, verwijzen naar een eeuwige werkelijkheid als onderliggend aan de wereld van dingen en levens en denken; naar een transcendentale psychologie die in de ziel iets vindt wat gelijk

is aan die eeuwige werkelijkheid; naar de ethiek die het einddoel van de mens plaatst in de kennis van de immanente en transcendente grond van al wat bestaat: een schitterende verwoording van de immanentie, de periodiciteit en de transcendentie van de grondbeginselen van theosofie, een exponent van die eeuwige wijsheidstraditie. Over de kennis van de immanente en transcendente grond van al wat bestaat, waar het einddoel van de mens zou liggen, lezen we in de *Proloog* van *De Geheime Leer* (p. [21], TUP51) over de Stanza's van Dzyan, de verzen waarin de versie van eeuwige wijsheid in *De Geheime Leer* wordt weergegeven: *Men moet dan ook bedenken dat al deze Stanza's zich eerder richten tot de innerlijke vermogens dan tot het gewone begripsvermogen van het fysieke brein.* Het eerste grondbeginsel in diezelfde *Proloog* spreekt van: *Een alomtegenwoordig eeuwig grenzeloos en onveranderlijk Beginsel waarover elke speculatie onmogelijk is omdat het het menselijk begripsvermogen te boven gaat en door menselijke uitdrukkingen of vergelijkingen alleen kan worden verkleind* (p.[14] TUP 43).

Richten de wegen die leiden naar het pad van geestelijke ontwikkeling zich op die innerlijke vermogens van de mens die het gewone hersenverstand te boven gaan en waar hebben we het dan over? Als we dat theosofisch onderzoeken zouden we kunnen beginnen met, heel kort samengevat, te kijken naar Stanza III van Kosmogenezis in Deel I van *De Geheime Leer* waarin de geboorte van het universele denkvermogen symbolisch wordt weergegeven: het denkvermogen dat buiten het gebied en bereik der verstandelijke gedachte staat, maar dat binnen het bereik zou kunnen liggen van de inner-

lijke vermogens van de mens. Stanza III Vers 10: *Vader- moeder spinnen een web dat van boven aan de geest is bevestigd - het licht van de ene duisternis - en van onderen aan zijn in schaduw gehulde einde, de stof; en dit web is het heelaal, gesponnen uit de twee substanties die tot één zijn gemaakt, dat svâbhâbat is* (p. [29], TUP 60).

Het spinnen van het web tussen geest en materie geeft aan de eeuwige goddelijke gedachte de mogelijkheid tot het voortbrengen van het universele denkvermogen, het instrument voor het dan mogelijke plan voor het komende tijdperk van stoffelijk bestaan. Je zou kunnen zeggen dat de draad van bewustzijnsontwikkeling die bereikt werd in een vorig tijdperk van stoffelijke manifestatie weer wordt opgevat daar waar we gebleven waren. Ter verwezenlijking van dit plan in de materie brengt het web de zevenvoudige samenstelling voort die de zeven gebieden van bestaan en de daarin mogelijke zeven toestanden van bewustzijn aangeven voor de mens. De mens als microkosmos in de macrokosmos.

Alleen voor de mens? Ja, want mineralen, planten en dieren leven in de stoffelijke gebieden en wachten tot zij geëvolueerd zijn naar het mensdom om aansluiting te kunnen krijgen met de drie geestelijke gebieden in de zevenvoudige samenstelling. Aan het menselijk denken wordt de mogelijkheid gegeven om te functioneren vanuit de materiële of vanuit de geestelijke gebieden. Alleen de mens kan het denken uitbreiden door het bewustzijn te verleggen naar de geestelijke universele gebieden die het stoffelijke gebonden verstand te boven gaan. Let wel: dit is waar het in de theosofie om gaat, als exponent van de wijsheidsreligie.

De zevenvoudige samenstelling wordt daarom wel de meestersleutel tot geestelijk inzicht genoemd, de sleutel die zeven maal moet worden omgedraaid.

In H.P. Blavatsky's *Sleutel tot Theosofie* pp 84-85 vinden we de zevenvoudige samenstelling van de

mens duidelijk weergegeven met de originele Sanskriet termen, maar ook met de vertaling en verklaring: onder a-b-c-d vinden we het zogenaamde lagere, aan de materie gebonden viertal en onder e-f-g het hogere onvergankelijke geestelijke drietal.

THEOSOFISCHE INDELING

	SANSKRIETTERMEN	EXOTERISCHE BETEKENIS	VERKLARENDE TOELICHTING
HET LAGERE VIERTAL	(a) Rupa, of sthula-sarira.	(a) Stoffelijk lichaam.	(a) Is tijdens het leven het voertuig van alle andere "beginselen".
	(b) Prana.	(b) Leven of levensbeginsel.	(b) Alleen noodzakelijk voor a, c, d, en die functies van de lagere <i>manas</i> , die zich beperken tot het (stoffelijke) brein.
	(c) Linga Sharira.	(c) Astraallichaam.	(c) Het <i>dubbel</i> , het fantoom.
	(d) Kama rupa.	(d) De zetel van dierlijke begeerten en hartstochten.	(d) Dit is het centrum van de dierlijke mens, waar de scheidslijn ligt tussen de sterfelijke mens en het onsterfelijke wezen.
	SANSKRIETTERMEN	EXOTERISCHE BETEKENIS	VERKLARENDE TOELICHTING
HET HOGERE ONVERGANKELIJKE DRIETAL	(e) <i>Manas</i> — in zijn functies een tweevoudig beginsel.	(e) Denkvermogen, intelligentie: dat het hogere menselijke denkvermogen is; zijn licht of straling verbindt de MONADE tijdens het leven met de sterfelijke mens.	(e) De toekomstige toestand en het karmisch lot van de mens hangen af van het feit of <i>manas</i> naar omhoog wordt getrokken naar <i>kama rupa</i> , de zetel van dierlijke hartstochten, of omhoog naar <i>buddhi</i> , de geestelijke <i>ego</i> . In dit laatste geval wordt het hogere bewustzijn van de individuele geestelijke aspiraties van het <i>denkvermogen</i> (<i>manas</i>), dat in overeenstemming is met <i>buddhi</i> , daarin opgenomen en vormen de <i>ego</i> die de devachanische gelukzaligheid ingaat.*
	(f) <i>Buddhi</i> .	(f) De geestelijke ziel.	(f) Het voertuig van zuivere universele geest.
	(g) <i>Atma</i> .	(g) Geest.	(g) Eén met het Absolute, als uitstraling daarvan.

In deel II van *De Geheime Leer* kunnen we lezen: *Omdat gedifferentieerde stof in het zonnestelsel in zeven verschillende toestanden bestaat en Pragna of het waarnemingsvermogen ook in zeven verschillende aspecten bestaat die overeenkomen met de zeven toestanden van de stof moeten er in de mens noodzakelijk zeven bewustzijnstoestanden zijn en overeenkomstig de meerdere of mindere ontwikkeling van deze toestanden werden de stelsels van de religies en de filosofieën uitgewerkt* (p.[597], TUP 680).

Het bewustzijn van de mens bevindt zich ergens in die zeven toestanden. Het ontstaan van de diverse religies en filosofieën is afhankelijk van de mogelijkheden die de staat van het menselijke bewustzijn in diverse tijdperken van bestaan toeliet (en toelaat). In *De Geheime Leer III* wordt daar op p. 608 meer duidelijkheid over gegeven.

Het blijkt dat elk van de zeven gebieden van de zevenvoudige samenstelling weer zeven ondergebieden in zich heeft. *Het hoogste zevende gebied van elk gebied vormt de brug van het ene gebied naar het andere. Het laatste wegvallen van de stof van dat zevende gebied is het denkbeeld, waarna het bewustzijn wordt gevoerd naar het daaropvolgende ijlere gebied. Het hoogste van het ene gebied raakt het laagste van het daarop volgende aan.*

In de Brochure: *Madame Blavatsky over de studie van Theosofie* p.10, ook wel de *Bowen Brochure* genaamd, naar Robert Bowen die de aantekeningen maakte tijdens de lessen van H.P. Blavatsky, wordt dat proces aangegeven als de praktijk van jnana yoga: het telkens doorbreken van een gebied van het denken om het bewustzijn te laten vloeien naar een minder grofstoffelijk gebied: het grovere laten wegvallen als het subtielere wordt ontwaard, op weg

naar de essentie waarvan het denkbeeld een beperkte weerspiegeling is. Dit wordt ook wel de deductieve, ontsluierende methode genoemd, noodzakelijk bij de studie van theosofie en alle geschriften van eeuwige wijsheid, de zoektocht naar de immanente en transcendente grond van al wat bestaat. Waarom is dit noodzakelijk? Daarover zegt Mevr. Blavatsky in dezelfde *Bowen Brochure* het volgende: *Gewone intellectuele activiteit verloopt langs gebaande wegen in de hersenen en vereist geen plotselinge aanpassingen en vernietigingen in hun substantie. Maar deze nieuwe soort van mentale inspanningen vraagt om iets totaal anders – het scheppen van nieuwe hersenpaden, het tot stand brengen van een andere orde in de kleine levens van de hersenen.* Mahatma K.H. spreekt over die potentie in het denken in zijn eerste brief aan Hume: *Het menselijk brein is een onuitputtelijke generator van de meest verfijnde soort kosmische kracht uit de lage grove energie van de natuur* (Conger. *Gecombineerde Chronologie* p.33). Nu is het meestal nog zo dat de stoffelijke gevolgen van de gedachten conditioneringen worden als ze stoffelijk gebonden blijven: meningen, opinies, opgelegde leringen waarin we ons in vastbijten.

Vrijheid van denken is een toestand van bewustzijn waarbij we de eigen conditioneringen herkennen als persoonlijke meningen en keuzes. De gedachte maakt de denker. Het denken kan ook keuzeloos gewaar zijn en het persoonlijke gerichte loslaten. Einstein zei: *'Je kunt een probleem niet oplossen met hetzelfde denken dat het probleem veroorzaakt heeft'*. Zoals de vele wegen naar het pad van geestelijk inzicht aangeven, is het denken gewoonlijk bezig met allerlei psychologische processen,

met emoties en verlangens, herinneringen en meningen. De reacties op onze psychologische aard houden ons dagelijks bezig. Als we het psychische gebied dat ons bindt en isoleert willen doorzien, moeten we het leren waarnemen zonder er voortdurend op te reageren. Daar ligt de lering: in het omkeren in onszelf van het proces van involutie en versluiering in de materie naar evolutie, het ontsluiten van de materie. Dit proces speelt op zeven gebieden, ook op het fysieke gebied van het brein, zoals we net zagen.

Het geestelijke pad dient zich aan na de catharsis, het zuiveringsproces, na het loslaten van de psychologische gebondenheid aan de vier stoffelijke gebieden.

Je moet door de duisternis om het licht te kunnen vinden. Het geestelijke pad dient zich aan na de catharsis, het zuiveringsproces, na het loslaten van de psychologische gebondenheid aan de vier stoffelijke gebieden. Eigenlijk hebben we ook geen keuze. Het derde grondbeginsel gaat over 'een verplichte pelgrimstocht voor elke ziel' en de zeventvoudige samenstelling van de mens toont aan waar die verplichting ligt: in het verplaatsen van het bewustzijn vanuit de vier materiegebonden gebieden in de richting van de drie universele geestelijke gebieden, omdat we als verantwoordelijk mens bezig zouden moeten zijn met deelname aan het verplaatsen van het totale bewustzijn van het heelal, waar we deel van uitmaken, naar een minder stoffelijk niveau, op weg naar een volgend tijdperk van bestaan.

Het blijkt uit de vele wegen dat het bewustzijn het gebied van het universele denken kan gaan raken als het zich ervoor openstelt, met als gevolg een groeiend inzicht in het cyclische proces van bestaan waar de onverklaarde wetten en de sluimerende vermogens van het derde doeleinde deel van uitmaken. De zelfkennis van het persoonlijke instrument waar de vele wegen naar verwijzen, is een eerste noodzakelijkheid voor geestelijke ontwikkeling.

De laatste stap naar de vrijheid van psychologische gebondenheid wordt aangegeven als: *'De waarnemer die het waargenomen wordt'*. In *De Stem van de Stilte*: vers 51: *U bent het licht geworden, u bent de klank geworden. U bent Uzelf, vrij van verandering, vrij van zon-de. De zeven klanken in één, de Stem van de Stilte.* Je bent jezelf, het waarom je er bent en dat wat je altijd al was, maar je wist het niet, de Zelfkennis met hoofdletter, het doel van de mens. Omdat dit alles duidelijk een weg geeft van natuurlijke wetten van oorzaak en gevolg, kan er nooit iets vanuit de psychische aard opgelegd worden, ook geen bedachte normen en waarden, want normen en waarden blijken de tot dan toe onverklaarde wetten van bestaan te zijn en deze liggen in de mogelijke werkzaamheid van geest en materie, het web uit Stanza III, voor dit tijdperk van bestaan. Die wetten zijn onverklaarbaar voor het gewone, aan de materie gebonden, verstand, omdat zij liggen in de ethiek die het einddoel van de mens plaatst in de kennis van de immanente en transcendente grond van al wat bestaat.

Vers 242 in *De Stem van de Stilte*: *Voordat u het doel kunt naderen moet u alle mentale veranderingen in uw Ziel hebben overzien en het leger hebben ver-*

slagen van de gedachteprikkels die geraffineerd en geslepen als zij zijn – ongevraagd de heldere schrijn van de Ziel binnendringen. Als we dat leger van gedachteprikkels gaan doorzien, ontstaat de ruimte om het universele denkvermogen te gaan raken.

Het universele denkvermogen is een heel intrigerend begrip. Het geeft de mogelijkheid aan voor het ontplooiën van het bewustzijn tijdens dit tijdperk in de hele grote bewustzijnsontwikkeling van het heelal door de tijdperken heen. De achtergrond ervan is de eeuwige goddelijke gedachte die zich bij manifestatie inperkt tot het universele denkvermogen, voor het betreffende tijdperk van bestaan. Als we, door het persoonlijk gerichte denken te doorzien, kunnen raken aan het universele denkvermogen, nemen we flitsen waar van de mogelijke werkelijkheid. Dan raken we *het vuur van kennis dat alle handelingen op het gebied van illusie verbrandt* (GL Deel I [87], TUP118). Die momenten worden wel aangegeven met geestelijke verlichting, geestelijk inzicht of geestelijke intuïtie.

De geestelijke sluimerende vermogens kunnen zich pas ontwikkelen als dat vuur van kennis is geraakt. Het gaat niet over fysieke helderziendheid of andere psychische ontwikkelingen waar men weinig aan heeft, zolang er geen geestelijk inzicht is, want men blijft dan gebonden aan de materie van de psychische gebieden waarvan *De Stem van de Stilte* in vers 1 zegt: *Deze leringen zijn voor hen die onbekend zijn met de gevaren van de lagere iddhi's, de psychische vermogens.* De sluimerende vermogens hebben te maken met de hogere iddhi's die pas mogelijk zijn als men zijn zinnen tot onderwerping heeft gebracht, (*De Stem van de Stilte*, Glosarium noot1), als de intuïtie ontwaakt

en de wenken vanuit het universele kunnen worden opgevangen. Daarvan zijn voorbeelden in alle geschriften van eeuwige wijsheid, maar ook in de literatuur en in de kunst, in het leven om je heen en in je eigen leven. Je gaat het meer en meer waarnemen als je de noodzakelijke achtergrond begint te ontdekken. Krishnamurt zei: *You first need a look at the whole picture*, met andere woorden, je moet eerst een totaal beeld voor ogen hebben van de kennis van de immanente en transcendente grond van al het bestaan, van de ene werkelijkheid die alles verbindt tot één geheel; anders heeft het allemaal geen zin, omdat je niets herkent, ook niet in de wegen en het pad. Dat kunnen dan opgelegde, door anderen aangegeven morele verhalen worden waar je iemand mee om de oren kunt slaan.

De geestelijke sluimerende vermogens kunnen zich pas ontwikkelen als het vuur van kennis is geraakt.

Hier volgen enkele voorbeelden. Over het ontdekken van transformatie als een natuurlijk proces kunnen we o.a. lezen in een van de boeken van Jorge Semprun: *Ecriture ou la vie (schrijven of leven): Ik zou zelfs zeggen dat geen schrijver kan schrijven als zijn hart niet zuiver is: met andere woorden als hij zijn persoonlijkheid niet voldoende heeft afgeworpen.*

Schrijven als het meer is dan een spel of een gok, is een lang eindeloos werk van ascese, een manier om het zelf te verliezen door een vaste greep te krijgen op dat zelf. Zichzelf worden door het herkennen en in de wereld brengen van die ander die men altijd is (hfdst.10).

In hetzelfde boek beschrijft hij dat zijn verschrikkelijke herinnering aan

het concentratiekamp Buchenwald langzaam wegebde, met de eeuwige angst en met de stank van de lichamen die in de crematoria voortdurend verbrand werden: *Maar wat nooit overging was de diepe compassie: een doordringend onweerstaanbaar gevoel van de Broederschap der mensheid.* Hij zag en onderging het lijden van de mensheid als geheel en ontdekte het grootste sluimerende vermogen in de mens, de compassie die alle persoonlijke sentimenten doorbreekt en wegvaagt en een doordringende onweerstaanbare ervaring geeft van de broederschap der mensheid; hij raakte de essentie van broederschap, de eenheid van leven. Compassie wordt in *De Stem van de Stilte* vers 300 'de WET der wetten' genoemd. De Nederlandse schrijfster Hella Haasse ontdekte dat: *De waarheid uitzet naarmate wij groeien. Nooit achterhalen wij haar. Ik geloof dat dit onophoudelijk meegroeiën de zin en het doel van het menszijn is. Een beperkt hermetisch gesloten ingekapseld 'ik' impliceert een met repressies geladen onbekende ruimte daaromheen, een ontzaglijk gevaar* (p 182 *Het dieptelood van de herinnering*).

Ware kunstenaars, net als zoekers naar waarheid, zoeken naar de diepste wortels van de materie, op zoek naar de geestelijke essentie om die zo zuiver mogelijk te kunnen uitdrukken.

Ware kunstenaars, net als zoekers naar waarheid zoeken naar de diepste wortels van de materie, op zoek naar de geestelijke essentie om die zo zuiver mogelijk te kunnen uitdrukken.

Zo komen ze in aanraking met de sluimerende vermogens en de onverklaarde wetten die liggen in de immanente en transcendente grond van al het bestaan. Meer duidelijkheid over het overstijgen van het verstandelijk gebonden denken door de mens en het raken van het universele, waardoor intuïtie kan ontstaan, krijgen we van de bioloog Edward O. Wilson. Over de evolutie van de mens en de potentie van het menselijk brein schrijft hij: *Tussen hun dierlijke ofwel instinctieve vermogens en de mogelijkheden die de opkomende intelligentie hun voorspiegelden was een kloof ontstaan die gevuld werd door het creëren van een gesimuleerde werkelijkheid die zich via ritueel en magie makkelijker liet bedwingen dan de echte werkelijkheid. Dank zij ook de symbolische ontwikkeling in de kunsten droeg het ertoe bij dat de mens zich een beetje thuis begon te voelen in een vreemde wereld.*

Het werd een taak om de kloof te dichtten tussen ervaring en kennis als gevolg ook van het opkomen van de nieuwe natuurwetenschappen. Als we ons instinctief gedragen is er in principe niets aan de hand. Pas als we erover gaan nadenken hebben we het idee niet meer met onszelf samen te vallen. Zou het kunnen dat ervaring en kennis zich gaan samenvoegen en zich gaan uiten in intuïtie? (*Consilience. The Unity of Knowledge* 1998). Helaas zien we dat de menselijke soort nu nog steeds niet veel waarheid kan verdragen. We hebben het nu over een 'inconvenient truth', over een 'lastige waarheid', een waarheid die afschrikt en voor het geconditioneerde denken ongelegen komt. Als men de *Bijbel* en de *Koran* en *De Geheime Leer* zou kunnen beschouwen als kunstwerken die interpretaties toestaan op meerdere niveaus van bewustzijn, zou

de wereld er anders uitzien. Het zijn niet de teksten die fundamentalisme veroorzaken, het is de mens met zijn manier van omgaan met de teksten door tweedehands scheppen en schepend interpreteren. We zagen dat het denken ook helemaal vrij kan zijn van al die bagage: dan is het een heel intelligent en zeer alert denken. Dat intelligente, alerte denken dat in de eeuwige wijsheid ligt en waarvan de ware kunstenaar en de zoeker naar waarheid gebruik leren maken is een sluimerend vermogen dat ontdekt kan worden op momenten van diep ontsluitend onderzoek naar het in- wezen, de essentie van begrippen en verschijnselen, bijvoorbeeld gericht op een van die intrigerende begrippen van eeuwige wijsheid in de theosofische literatuur.

De wijzen, wordt gezegd, zijn zij die weten wat ze niet weten. Daar ligt het begin. Al heb je iets al vele malen gehoord, je kunt het opeens anders ho-

ren, omdat er ineens een grens in je denken wegvalt.

De theosofie, als vertegenwoordiger van de *philosophia perennis*, de eeuwige wijsheid, de ethiek die het einddoel van de mens plaatst in de kennis van de immanente en transcendente grond van al wat bestaat, richt zich op het vrije geestelijk onderzoek dat leidt naar het gaan waarnemen van de ethische wetten van bestaan, naar het ontdekken van de sluimerende vermogens die het verstand te boven gaan. De Theosophical Society hangt af van haar leden en van hun geestelijk inzicht, van hun kwaliteit, niet van hun kwantiteit. De internationale president Radha Burnier schrijft in de laatste zin van haar *Blavatsky Lecture 2005* over de toekomst van de Theosophical Society: *Als we in alle oprechtheid werken voor de Theosophical Society delen we in het privilege van het leggen van een ondergrond voor een nieuwe meer spirituele beschaving.*

Vergelijkende godsdienststudies
moeten gepaard gaan
met de geleidelijke transformatie
van je eigen wezen
in het licht van de waarheid.

Chaudhuri

Het Evangelie van Mededogen

– H. van der Hecht

Mededogen is het delen van de passie voor het leven met hen die lijden opdat we met hen verbonden zijn. Daarom is mededogen ook liefde. *Lijden* is steeds een teken dat een hindernis iemands ontplooiing in de weg staat: wanneer we daarentegen deze ontplooiing ondersteunen, maakt lijden plaats voor vreugde. *Passie*, in haar oude, etymologische, betekenis, betekent lijden. Zo eindigt de *Passie* van Jezus op het pad van pijn in de kruisiging.

Dr. H. van der Hecht was jarenlang professioneel actief als arts, gespecialiseerd in de pediatrie. Zij is sinds 1939 lid van de Belgische Theosofische Vereniging, waarvan zij in 1984 tot Secretaris-generaal verkozen werd.

Dit artikel is de neerslag van een inleiding die zij op 18 juli 2007 in Finland hield op het Europese congres.

Passie kan ook nog een andere, nieuwe betekenis hebben: een innerlijk vuur, een brandend – soms zelfs heilig – enthousiasme dat een uitdrukking vindt in Liefde, of in het scheppen van Schoonheid. In deze betekenis is passie het equivalent van het Griekse woord *Eros*.

We kunnen medelijden voelen met iemand die lijdt: we kunnen zijn of haar pijn of ellende intellectueel bevatten, we kunnen zelfs enige tranen plengen om zijn of haar trieste lot – immers, op een dag zouden we wel eens in zijn of haar schoenen kunnen staan. Maar we bekijken onze medemens op dat moment vanuit ons eigen standpunt als waarnemer. We zullen hem nooit beladen met verwijten, we zouden hem zelfs een helpende hand kunnen toesteken, maar hij zal nooit een deel worden van onszelf omdat hij altijd “de ander” blijft, *lager staande dan* onszelf – dit is de definitie van medelijden.

Hiertegenover staat dat we met *Mededogen* één worden met het lijden, omdat we één zijn met alle levende wezens. Echter, wil dit één zijn met het lijden zeggen dat we samen lijden, samen getroffen worden door de pijn, samen huilen? Houdt dit een toename in van het geklaag, de tranen en de angst, zodat alles nog somberder wordt dan het al is? Zou deze toegevoegde wanhoop ook maar van enig nut zijn voor die ongelukkige?

We kunnen een mooier en grootmoediger gebaar stellen: het samen met diegene delen, door alle pijn heen, van de vreugde om en het vertrouwen in de schoonheid, de goedheid en de goddelijke natuur van het leven. Het delen van de overtuiging dat de ziel zal bloeien door alle moeilijkheden heen, en dat de uiteindelijke bestemming van de ziel volmaaktheid en gelukzaligheid is, binnen een goddelijk plan waarin alle levende wezens tot volmaaktheid komen – allen omringd door goddelijke liefde.

Echt mededogen maakt het ons daarom mogelijk om de schoonheid van het leven te delen met de minder gelukkigen onder ons. Dit samen delen wordt bereikt door een verbinding en eenwording en dit wordt, dankzij deze kracht van liefde, alleen ervaren door diegenen wiens *ego* volledig opgegaan is in een oprechte zorg voor alles dat leeft. Dankzij het samen delen van dit heilige enthousiasme, wordt de pijn van de getroffen overstegen en zal deze opnieuw vertrouwen vinden in het leven.

Dit mededogen waarvan de lijdende droomde – of liever, waarvan hij niet durfde te dromen – kan geen medelijden zijn maar eerder, en zekerder, een stralend- intense liefde die hem opheft tot op het niveau van het goddelijke,

waarbij hij uit zijn gehavend wezen getild wordt. Het is exact deze zelfde liefde die iedere gelovige, ongeacht in een Westerse of in een Oosterse traditie, verwacht van Jezus, Boeddha of de Wereldmoeder.

Mededogen is een vorm van liefde, en als zodanig drukt zij zich uit in gebaren en woorden, gebaren van affectie en verbondenheid, van hulpvaardigheid en begrip, woorden van wijsheid en vrede – troostende gebaren en woorden.

Inspiratieve muziek en schoonheid, bijvoorbeeld, kunnen drager zijn van de goddelijke boodschap die de ziel verheft en kunnen om diezelfde reden gestalte geven aan mededogen – alles kan ons verenigen in vreugde en kan de lijdende ziel redden van haar eenzaamheid.

Medelijden vereist een voorbijgaand oordeel over iemand – waar mededogen daarentegen, als een vorm van liefde, geen oordeel velt. Medelijden laat de ziel van de lijdende ook buiten beschouwing, hoezeer het deze ook troost zou kunnen bieden in zijn ellende. Het is deze troost waar gebeden, gericht aan God, Jezus en Maria, op doelen, wanneer gezegd wordt: “Wees ons arme zondaars genadig”.

Deze gebeden verlangen geen goddelijke liefde als antwoord, maar worden veeleer geïnspireerd door de afkeer (of verschrikking) die het lijden opwekt, de angst om gestraft te worden voor verkeerde daden en om zo hemelse gelukzaligheid mis te lopen. Medelijden kan de lijdende niet bevrijden uit zijn moreel verworpen positie.

Mededogen omringt elk levend wezen met dezelfde liefde: zowel diegenen die zich kunnen verheugen in een zich voorspoedig ontbloesend leven als diegenen die armoede ondergaan of in

stille lijden, of zelfs diegenen die zich niet bewust zijn van hun lijden, blind voor de schoonheid van het leven, opgesloten in de gevangenis van zelf-zucht; diegenen ook die slecht, gewelddadig en vernietigend kunnen zijn, enkel gericht op plezier, macht en bezit. Voor deze laatsten zal de onwetendheid omtrent hun lijden, dit lijden en hun eenzaamheid alleen maar dieper maken; zij verlaten deze wereld in onwetendheid van de ware, verbazingwekkende en goddelijke aard van het leven.

**Schoonheid - de universele
schoonheid - kan slechts bevat
worden door dit mededogen waarin
ieder leven wezen de passie voor
het leven met andere wezens deelt.**

Mededogen is bedoeld voor diegenen die door alle duisternis heen bereid zijn hun vreugde te delen, het Goddelijke in zichzelf op te wekken en tot bloei te brengen. Het is bedoeld voor alles dat leeft, zowel voor de dieren, de planten als voor menselijke wezens. *Het strijdt tegen elke vorm van wreedheid*, tegen de vreselijke wreedheid van de mens tegenover het dieren- en het plantenrijk. *Het is de passie voor schoonheid en de passie voor het leven* – want leven is schoonheid. De passie voor het leven mag niet verward worden met de zelfgerichte zucht naar de geneugten/sensuele genietingen van het leven. Schoonheid ligt immers besloten in harmonie, een universele harmonie met alles wat leeft en waarin ieder wezen de facetten van de goddelijke gedachte en ideeën - of archetypische ideeën waarvan ieder wezen de belichaming is - vollediger tot uitdruk-

king brengt. Leven is de uitdrukking van het Goddelijke. Schoonheid – de universele schoonheid - kan slechts bevat worden door dit mededogen waarin ieder leven wezen de passie voor het leven met andere wezens deelt.

Rukmini Devi, die samen met Annie Besant het Kalakshetra Instituut (letterlijk “veld van de Kunsten”) oprichtte – een instituut dat bekend staat om zijn prachtige Indiase dansvoorstellingen – haalde deze waarheid aan die op het eerste gezicht verrassend kan klinken, maar die nu gemakkelijker begrepen kan worden: “Er is geen schoonheid zonder mededogen”. Zo begrepen is mededogen dus het vermogen om de passie voor het universele leven/levensprincipe te delen, dat leven dat gemaakt is van schoonheid, harmonie en de transformatie van de harmonie op een bepaald niveau naar een nieuwe harmonie op een groter en verhevener niveau van harmonische verwerkelijking.

Het andere uiterste, geweld – zowel fysiek als moreel geweld -, is lelijkheid; gericht tegen het verlangen om tot bloei te komen, een verlangen dat besloten ligt in ieder levend wezen. Geweld vernietigt innerlijke harmonie, wederzijdse harmonisering en het samen delen van materiële en spirituele schatten. Geweld vernietigt leven, elimineert het en richt het te gronde, verminkt zowel de ziel als het lichaam.

Mededogen – deze aandachtige zorgzaamheid en verbondenheid met al het goede dat leeft in ieder wezen, de gemeenschappelijke liefde voor het leven – is *vrede*, een diep respect en ontzag voor en voorgevoel van het Goddelijke in ieder mens en in ieder levend wezen. Respect en naastenliefde, voor mens, plant en dier. Mededogen houdt

ook een respect in voor de Natuur in elk van haar wonderbaarlijke aspecten, of het nu gaat om mineralen of planten – rotsen, bronnen, waterplassen, water-vallen, rivieren, zeeën en oceanen; maar ook bossen, graslanden, jungles, bosjes en hun eindeloos gevarieerde lucht-, water- en aardfauna.

Vanuit dit respect en deze zorg voor het leven, voor elk moment dat de mens in harmonie leeft met de Natuur en met zijn medemens, luisterend naar de hymne van het leven – deze ode aan de schoonheid die oprijst vanuit het hart van ieder wezen - zal er vrede zijn. Een innerlijke vrede en de belofte dat er op een dag een universele vrede zal zijn, een volledige ontplooiing van elk- een in goddelijke eenheid.

Mededogend zijn is het eindeloos vul- len van de wereld met liefde, met het stralend licht van wijsheid, met vrijge- vige energie: het is het geven van liefde aan ieder levend wezen – mens, dier of plant – zodat het een betere uitdruk- king van het Goddelijke kan vormen. Wie mededogend is, is daarom ook vervuld van een grenzeloze welwillend- heid ten opzichte van iedereen en al- les. Dit is het spirituele pad dat de we- relt kan transformeren door aanmoed- iging en troost, door het tot bloei brengen van haar verborgen schoon- heid en intrinsieke goedheid die in elk wezen klaar ligt om geschonken te worden, en ieder kijkt er naar uit om zich te wijden aan de dienst aan ande- ren. Mededogen zal de wereld veran- deren op eenzelfde wijze als de zon de Natuur helpt om te ontluiken.

Helaas, velen blijven blind voor deze zorg, opgesloten in zichzelf, in de ge- vangenis van hun “ego”, ondoordring- baar voor de roep naar het licht van mededogen; en zij zullen hierin door- gaan zolang het Goddelijke in henzelf

de muren van afgescheidenheid niet neerhalen zodat de uitdrukking van dat Goddelijke bevrijd kan worden.

Wanneer het ware Wezen herkend wordt onder het oppervlakte van het tijdelijke – de onderaardse bronnen- stroom van goddelijk leven, verborgen onder elke zichtbare levensvorm – wenst de mens niets liever dan het le- venskrachtige licht van deze kennis te delen, dat licht dat een onuitspreke- lijke vreugde kan overbrengen op die- genen die nog ronddwalen in de duis- ternis van onwetendheid. In zijn stre- ven om mensen te bevrijden van hun lijden, wordt hijzelf *gedoemd tot lijden*. Zijn innerlijke leven echter zal nooit door dit lijden verduisterd worden, omdat hij leeft in de vreugde van de eenheid en het enthousiasme voor de onsterfelijke Goddelijke pracht van de wereld, een pracht die steeds waarge- nomen wordt door diegene die er zich bewust op richt.

Ieder moment van de dag, elke taak die we volbrengen, is het mogelijk om liefdevolle gedachten over te brengen, gedachten die inspireren tot vertrou- wen in de schoonheid van het leven. Iedere ontmoeting kan troost brengen door een begrijpende blik, een glim- lach die een straaltje zonnenschijn aan- reikt aan iemand die daardoor weet dat hij niet eenzaam is en dat een me- demens hem steunt, daar waar hij zich verlaten dacht.

Mededogen houdt onze hand vast tijdens onze bewogen rit op de duistere stukken van ons levenspad en bevrijdt ons uit het net van ontmoediging en wanhoop; zij is als een plotseling ont- dekte vriendschap die ons vervult van een licht dat de duisternis verjaagt en onze krachten opnieuw vitaliseert.

Laten we onze lijdende broeders en zuster hullen in onze liefdevolle ge-

dachten en zij zullen dit aanvoelen als een zich voltrekkend wonder, alsof een engel of goddelijke boodschapper hun ziel opheft; zijn verdriet maakt plaats voor vreugde; zij stellen opnieuw vertrouwen in het leven en zijn daardoor opnieuw bereid om op hun beurt liefde en geluk door te geven.

Alleen wanneer rivaliteit en competitie tussen mensen onderling plaats kan maken voor liefdevolle zorg, alleen dan kan er vrede zijn in de wereld.

Alleen wanneer rivaliteit en competitie tussen mensen onderling, de wens om zichzelf te bewijzen ten koste van anderen en om zichzelf op te werken door anderen neer te halen – allen uitdrukkingen van een “ik” dat verschillend en afgescheiden is van de rest -, plaats kan maken voor liefdevolle zorg, een sterk verlangen om anderen gelukkig te maken en een bereidheid om een stukje van het geluk dat men zelf bereikt heeft, te delen met anderen, alleen dan kan er vrede zijn in de wereld, een broederlijke samenwerking voor de vreugdevolle ontplooiing van allen, harmonie tussen allen in het wesen van iedereen. Uit dit samen delen ontstaat een diep gevoel van eenheid en door een oprechte aandacht voor anderen kan men zich volledig één weten met de ander en die ander ook volledig begrijpen.

Mededogen is daarom de vurige wil om onze passie voor het leven in dank-

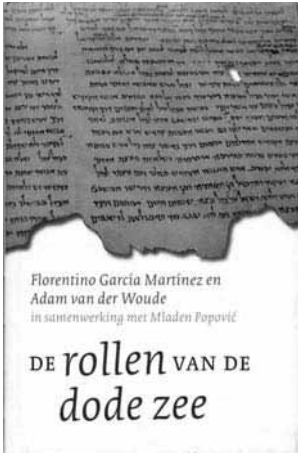
baarheid voor haar schoonheid mee te delen aan diegenen die ons pad kruisen; de vurige wil ook om hun dorst te lessen naar de zin van het leven door enthousiast onze kennis te delen, dit mededogen dat zich uitdrukt in een onbegrensde goede wil, is als een bron van levend water, een verfrissend water waardoor de ziel zich volledig opentstelt voor het onsterfelijke goddelijke leven, de grondslag van het universum en de ziel zelf.

In dit proces is de ziel in totale vrede in al zijn relaties, een stralende vrede die beetje bij beetje de duisternis oplost van een op zichzelf gerichte wereld, zoals het licht van de opgaande zon langzaam de aarde weer omhult.

De passages uit “Het Boek der Gulden Voorschriften” door Arya Sangha, door mevr. Blavatsky vertaald uit het Senzar (de oude geheime taal der Ingewijden), onder de titel “*De Stem van de Stilte*” (in *Drie Wegen, één Pad*, uitgave UTVN) vormen het “*Evangelie van Mededogen*”, de Goede Boodschap dat Mededogen de mensheid zal redden door haar te leiden naar volledige ontplooiing en perfectie, naar een geluk dat zowel hemels als aards is. De Boodschap dat Mededogen allen die zich volledig wijden aan de ontwikkeling van de onsterfelijke Liefde binnen de mensheid transformeert tot Redders van de Wereld, Redders zowel van de mens als van de natuur.

De auteur van “*Het Boek der Gulden Voorschriften*”, Arya Sangha, was één van de eerste discipelen van de Boeddha en werd “één van de drie zonnen van het Boeddhisme” genoemd.

De in deze rubriek gerecenseerde boeken zijn voor uitleen beschikbaar in de Theosofische Bibliotheek te Amsterdam.

De rollen van de dode zee
F.G. Martínez en A. van der Woude, Uitgeverij Ten Have, ISBN 978 90 259 5797 1, € 49,90

De complete vertaling van alle niet- bijbelse rollen, die sinds 1947 zijn gevonden in Qumran bij de Dode Zee. Na de eerste uitgave in twee paperbacks (in 1994-1995) verschijnt er nu een verbeterde en aangevulde uitgave in één band.

De vertaling en toelichting zijn verzorgd door deskundigen van het Qumran Instituut van de Rijksuniversiteit Groningen. De tekstuitgave bevat een uitgebreide algemene inleiding op de rollen en inleidingen op de afzonderlijke documenten.

Daarnaast biedt het boek een complete lijst van alle ge-

vonden handschriften, met bibliografische aanwijzingen.

Dr. A.S. van der Woude (1927-2000) was hoogleraar Oude Testament aan de Rijksuniversiteit Groningen en directeur van het Qumran Instituut in Groningen.

Dr. Florentino García Martínez is oud- hoogleraar aan de K.U. Leuven.

Dr. Mladen Popovic is de huidige adjunct directeur en post- doc onderzoeker van het Qumran Instituut in Groningen.

(informatie uitgever)

Eindeloos bewustzijn door Pim van Lommel, Uitgeverij ten Have, ISBN 978 90 259 5778 0. Paperback, 416 blz., prijs € 24,90.

In 2001 publiceerde de cardioloog Pim van Lommel in het gerenommeerde medi-

sche tijdschrift The Lancet over zijn onderzoek naar bijna-dood ervaringen (BDE) bij 344 Nederlandse patiënten. Zij hadden een hartstilstand in het ziekenhuis gehad. Van hen bleken er 62 een BDE te hebben meegemaakt. Van Lommels artikel was wereldnieuws

In zijn boek *Eindeloos bewustzijn* legt Van Lommel stap voor stap uit hoe mensen die klinisch dood zijn toch zo'n indringende ervaring kunnen hebben. Hij doorspekt zijn betoog met verhalen van mensen die een BDE hebben meegemaakt. Met de meesten van hen heeft Van Lommel persoonlijk contact gehad.

Volgens Van Lommel is de heersende, materialistische visie van artsen, filosofen en psychologen op de relatie tussen hersenen en bewustzijn te beperkt om het verschijnsel te kunnen duiden. Er zijn goede redenen om aan te nemen dat ons bewustzijn niet altijd samenvalt met het functioneren van onze hersenen: het kan ook los van het lichaam ervaren worden.

Pim van Lommel (1943) was van 1977 tot 2003 als cardioloog verbonden aan het Rijnstate Ziekenhuis in Arnhem. Sindsdien houdt hij over de hele wereld lezingen over BDE en de relatie tussen bewustzijn en hersenfunctie.

(informatie uitgever)

P.M. Cochius

P.M. Cochius vond zijn inspiratie onder meer in de theosofie en de vrijmetselarij. Hij werd gedreven door ethische en esthetische idealen.

Deze idealen waren in zijn functie als adjunct-directeur van de glasfabriek in Leerdam moeilijk te verwezenlijken en hadden voor hem een hoge prijs.

De broederschapsgedachte die Cochius zo voorstond werd in de fabriek in Leerdam werkelijkheid, maar men paste die niet op hem toe.'

P.M. Cochius (1874–1938) was een theosoof, vrijmetselaar, priester van de Vrij-Katholieke Kerk en Rotarylid. Hij was van 1905 tot 1923 voorzitter van de Arnhemse Loge van de TVN.

Vanaf 1912 tot 1934 werkte hij als directeur van de glasfabriek Leerdam en maakte daar een van de meest spraakmakende bedrijven van Nederland van. Cochius werd gedreven door ethische en esthetische idealen. Hij zocht contact met kunstenaars en architecten om de artistieke kwaliteiten van het gebruiksglas te verbeteren. Als eerste benaderde hij K.P.C. de Bazel. Daarna leverden meerdere kunstenaars ontwerpen voor de zogenaamde kunstnijverheidscollectie van de glasfabriek. Cochius richtte in 1912 een 'fabrieksraad' op waarin alle afdelingen van de fabriek vertegenwoordigd waren en waar men eventuele bezwaren over het werk naar voren kon brengen. In 1911 werd de kinderarbeid aan banden gelegd en de nachtdienst afgeschaft. In 1917 kwam er een 'Vereniging tot behartiging der belangen van het personeel'. In die tijd allemaal ingrijpende sociale veranderingen die van zich lieten spreken.

Het zakelijke en het geestelijke leven waren bij Cochius onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zijn inspiratiebronnen waren de theosofie, de vrijmetselarij, de Orde

van de Ster in het Oosten, de Praktisch Idealisten Associatie (PIA), de Vrij Katholieke Kerk en de Rotaryclub. Van al deze organisaties was hij lid en hielp ze besturen. Zo was hij enige jaren penningmeester van De Internationale Orde van de Ster in het Oosten, de organisatie rond Krishnamurti. Cochius was ook betrokken bij de Sterkampen op het Landgoed Eerde in Ommen totdat Krishnamurti in 1929 de Orde van de Ster ontbond.

De Praktisch Idealisten Associatie werd door de theosoof J.J.(Koos) van der Leeuw vanuit Engeland naar Nederland gebracht. De PIA gaf een blad uit met de titel: *Regeneratie*. Cochius zat een tijdje in de redactie.

De beginselverklaring van de PIA luidde als volgt:

"In plaats van ons te laten meeslepen door de verkeerde sleur en te laten verlammen door gewoonte, willen wij onszelf blijven waar we ons ook bevinden en steeds blijven streven naar de volgende idealen te leven: Wij willen de mensheid dienen in plaats van eigen eer en voordeel na te jagen. Wij willen onze lagere natuur beheerschen in plaats van haar onbeteugeld te laten. Wij willen de innerlijke werkelijkheid der dingen onderscheiden van hun uiterlijke schijn. Met alle gelijkgezinden willen wij in eenheid samenwerken om, bezielde door deze idealen een betere samenleving te vormen en wij zullen ons hierbij

W i e w a s . . .

door geen uiterlijke verschillen laten verdeelen”.

Als lid van de Rotary hield Cochius zich aan hun gulden wet: *“Alle dingen dan, die gij wilt dat u de menschen zouden doen, doet gij hun ook al-zoo”*.

In al deze bewegingen vonden kunstenaars en ondernemers het gedachtegoed dat hen aantrok. Onder hen waren de theosofen: De Bazel, Lauweriks, de Zwollo's, Piet Mondriaan en de ondernemers Van Dissel, en de gebroeders Van der Leeuw van de Van Nellefabriek. Zij maakten deel uit van een richtinggevende elite.

In 1920 schreef Cochius in het blad *Regeneratie*: *“In een wereld waar in broederschap wordt geleefd, moeten de tegenstellingen die nu bestaan op den duur wegvallen. Daar is geen armoe mogelijk, daar is dictatuur van aristocratie of van proletariaat onmogelijk, daar verdwijnt de klassenstrijd, omdat zowel werkgever als werknemer iets zullen opofferen om tot elkaar te komen omdat zij op't broederschapsstandpunt staande samen willen werken om het sociale vraagstuk op te lossen”*.

De idealen van Cochius waren moeilijk te verwezenlijken zeker in de financiële crisis van de jaren dertig maar in 1937 stelde hij dat er een culturele kern was gegroeid van mensen die zich voor schoonheid interesseerden.

Dat de ethische idealen van Cochius een hoge prijs hadden blijkt uit zijn biografie.

Hij werd geboren in 1874 als Petrus Marinus (Marijn) Cochius, als zoon van de burgemeester van Rijswijk. Via familierelaties kwam hij in 1895 terecht bij de glasfabriek Leerdam als procuratiehouder. Vijf jaar later werd hij adjunct-directeur. In 1907 trouwde hij met de musicienne Harriet Selleger, de dochter van de theosoof E.L. Selleger. Prof. Ir. E.L. Selleger was voorzitter van de Nederlandse afdeling van de Theosofische Vereniging in 1945 en 1946. Vanaf 1912 voerde Cochius de directie van de glasfabriek samen met J.H.O. Bunge. Maar Bunge vertrok vijf jaar later. Hij gaf aan niet te kunnen samenwerken met Cochius met wie hij totaal van mening verschilde. Ook vond hij dat Cochius het financiële beleid te veel onder zich hield. Meer conflicten volgden, van financiële maar vooral ook van ideologische aard. In 1924 was de Raad van Commissarissen van de glasfabriek Leerdam het niet meer eens met het dure kunstbeleid van Cochius. Er zou goedkoper geproduceerd kunnen worden. Cochius zelf zou te veel geld uitgeven en er was sprake van: *“een veelvuldige en zeer gewraakte afwezigheid zoowel voor zakenreizen als voor particuliere uitstapjes”*.

In 1927 ontstonden er weer moeilijkheden over het functioneren van Cochius die zich te veel zou bezig houden met andere aangelegenheden dan die van de fabriek. De mening was dat iemand in zijn vrije tijd moet kunnen doen wat hij wil, maar de belangen die Cochius privé behartigde weken af van de norm en dat gaf kritiek. Men zei dat de fabriek het hoofdkwartier van de Theosofische Vereniging was en dat de zaken in de tweede plaats kwamen. Cochius zelf zag geen conflict tussen zijn directeursfunctie en zijn particuliere functies. Maar de spanning liep op. In het begin van 1930 drongen enkele aandeelhouders aan op klaarheid in allerlei problemen. Een van de opmerkingen was: *“geen enkele zaak kan geleid worden alleen uit ideële overwegingen. Philantropie is uit den boeze”*.

De bank van de fabriek ging zich er mee bemoeien en eiste het aftreden van Cochius, een onderzoek naar de fabriek, het afschrijven van de aandelen en het aftreden van enkele commissarissen. Met deze 'kapitalistische terreur' ging de fabriek niet akkoord. Maar de eis van het ontslag van Cochius bleef overeind, alhoewel men erkende dat hij de kunstnijverheid had gecreëerd en dat er op dat gebied niemand in staat was hem te vervangen. Daarnaast werd aangegeven dat veel arbeiders hem erg hoog achtten en hem niet zo

W i e w a s . . .

maar zouden laten gaan. Zij zagen hem niet alleen als directeur maar hadden grote waardering voor hem als mens. Cochius zelf schreef:

“Ik ben volkomen uit vrije beweging uitgetreden omdat ik na veel tweestrijd de overtuiging had gekregen de fabriek door uittreding het best te kunnen dienen. Ik heb dit gedaan met verwaarlozing van mijn persoonlijke belangen. De verhoudingen waren toen zo uitstekend dat ik meende en vertrouwde dat mijn belangen in handen van het toenmalige commissariaat volkomen veilig waren. Immers commissariaat en directie stonden toen op het

standpunt dat Leerdam alleen bestaanrecht had op grond van toepassing van sociale rechtvaardigheid. In alle gevallen is er ten opzichte van mij gehandeld met verwaarlozing van ieder begrip van rechtvaardigheid en goede wil”.

Twee jaar later in 1938 stierf Cochius, 64 jaar oud. De glasfabriek Leerdam was overgegaan in handen van de Verenigde Glasfabrieken Schiedam.

Een lid van de ondernemingsraad meende dat Cochius door het invoeren van medezeggenschap als zondebok werd beschouwd. Maar juist die medezeggenschap en

de solidariteit van de werknemers voorkwamen in Leerdam een catastrofe. De bonden zagen in Leerdam een experiment dat niet verloren mocht gaan. De broederschapsgedachte die Cochius zo voorstond werd in Leerdam werkelijkheid, maar men paste die niet op hem toe.

Samenvatting uit:
*Wereldverbeteraars,
100 jaar idealen in glas.*
Nationaal Glasmuseum
Leerdam 2006.
FvI

De houding van de theosoof zou altijd die van een leerling
in het leven moeten zijn:

'wat heeft deze mens of die omstandigheid mij te zeggen,
wat moet ik leren van dit probleem?'

Op deze manier zouden we naar het leven moeten kijken
en als we dat zouden doen, dan zouden we er zo in
geïnteresseerd raken, dat we geen tijd zouden hebben om
er over te oordelen, of om kwaad over iemand te spreken.

Ons leven zou een leven van wijsheid worden.

Annie Besant, *The Theosophic Life*

Adyar, internationale conventie TS

Een impressie van de 132e Internationale Conventie van de Theosophical Society (Adyar) van 26 tot 31 december 2007 te Adyar – India.

Toen ik 's morgens om 2 uur het vliegveld van Chennai verliet, stonden er drommen mensen te wachten op hun vrienden en familieleden die naar huis kwamen om Kerstmis en Oud- en Nieuw te vieren. Te midden van al die mensen zagen Joke (mijn reisgenote) en ik twee mannen met een groot bord waarop onze voornamen stonden geschreven. Wij voelden ons onmiddellijk thuis, zij wachtten op ons! Zij verzamelden onze bagage en reden ons naar het terrein van de Theosophical Society.

De reden dat ik dit aanstip is, dat één van de meest plezierige ervaringen van ons verblijf in Adyar was: de hulpvaardigheid en vriendelijkheid van alle werkers op het terrein.

Natuurlijk is er ook veel te vertellen over de Conventie zelf. Ik noem slechts een paar onderwerpen: in haar openingstoespraak noemde de internationaal voorzitter – Radha Burnier – de inspiratie van de eerste voorzitter Colonel Olcott, die zei dat het werk is: 'het doen ontwaken en ontwikkelen van het denkvermogen en het streven naar dat wat onzelfzuchtig is.' Mary Anderson (vice

voorzitter) sprak over het feit dat alle mensen Boeddha zijn, alleen we zijn ons er niet van bewust.

Tijdens het symposium hoorden we verschillende leden spreken over hoe we de weg kunnen vinden. Zij vertelden allemaal een persoonlijk verhaal over hun zoektocht en hun weg in de theosofie. Achtergrond van allen was: het verlangen van de ziel naar het Eeuwige. Dit was voor mij een van de aardigste bijeenkomsten, omdat iedere spreker heel direct van binnenuit sprak.

Tijdens een andere bijeenkomst vertelde John Algeo (vice voorzitter) o.a. dat alle grote teksten de zelfde boodschap hebben, die allemaal vanuit een iets ander gezichtspunt worden getoond. De lezing die Dr. Kiran Bredi van de politie in India gaf, was erg indrukwekkend. Zij stimuleert de verantwoordelijkheid van elke burger, waar zij maar kan. Er werden nog meer lezingen gegeven o.a.: 'Het ontwaken van de verlichting van het Zelf' door Linda Oliveira, voorzitter van de T.S. in Australië en 'Wanneer de tijd rijp is – bloeien zij voluit' door Betty Bland, voorzitter van de T.S. in Amerika. Er was ook nog een lezing over: 'Wat kunnen we leren van de insecten?' door Dr. R. Gadagar. Het was fascinerend om te zien wat we allemaal kunnen leren van de infra-structuur van de bijen.

Agenda Nederland

april 2008

5 Voorjaarsdag te Naarden
12 Studiegroep "De Mahatma Brieven"

mei 2008

17 Studiegroep "De Geheime Leer"
30 mei – 1 juni Golden Jubilee Congress van Stichting Proklos te Leiden (30 mei) en Naarden; thema *Omni-present Mind* met Rupert Sheldrake, prof. Krishna en prof. Bas Haring; informatie zie www.Proklos.org

juni 2008

14 Studiegroep "De Mahatma Brieven"

De nationale studiegroepen vinden plaats in de Tolstraat te Amsterdam.

Voor nadere inlichtingen over alle genoemde activiteiten kunt u contact opnemen met de T.V.N.: 020-6765672. Zie ook www.theosofie.nl.

De laatste dag was erg gevarieerd: discussie o.l.v. Pedro Oliveira, vragen en antwoorden, de archieven waren opengesteld voor het publiek, we konden zien waar Annie Besant zo'n lange tijd geleefd en gewerkt had. We zagen de kamer van Krishnamurti. Er was ook een symposium en de laatste lezing werd gehouden door Radha Burnier: 'Het verstilde denken'.

We kunnen ons natuurlijk afvragen of dit allemaal niet wat veel was in één week. En waarschijnlijk was dat ook zo, maar aan de andere kant waren er zo veel mensen die van te voren enorm hard gestudeerd en gewerkt hadden voor deze conventie en ook hebben zo veel mensen er voordeel uit getrokken of zullen dat in de toekomst doen.

Er is nog iets wat genoemd moet worden: het avondprogramma, o.a. het ritueel van de Mystieke Ster: kinderen en volwassenen die met elkaar werkten in een ritueel dat beiden onderwijst en verlicht. Er waren ook dans- en zangvoorstellingen, waarin de prachtige cultuur van India gezien en gehoord werd door anderen die daar niet mee bekend waren.

Maar het belangrijkste was: elkaar ontmoeten. Er waren

geen barrières, geen zwart of wit, geen man of vrouw, we waren allemaal broeders die deelden in de eeuwige wijsheid van het Leven.

EKB

Adyar, viering 100 jaar TOS

Op 2 en 3 januari 2008 werd in de Headquarters Hall in Adyar het 100 jarig bestaan van de Theosophical Order of Service gevierd. De TOS is in 1908 opgericht door Annie Besant,

Een tekst van haar werd als leidraad gebruikt voor deze dagen: *Theosofisch leven moet een leven van dienstbaarheid zijn. Als wij niet dienstbaar zijn, hebben we geen recht om te leven.*

Het is niet noodzakelijk om lid te zijn van de TS om mee te werken als lid van de TOS. Diana Dunningham-Chapotin is de internationale secretaris en grote inspirator van de TOS. Zij had ook twee posters verzorgd over de TOS die tijdens de conventie in de archieven hingen bij de tentoonstelling over Annie Besant. Er was tijdens de conventie een TOS stalletje waar mooi papierwerk werd verkocht en er was een verkoping van spullen die de afgevaardigden van alle landen in hun koffers hadden meege-

Agenda buitenland

april 2008

18-20 Krotona: Inner Christianity (Richard Smoley)

22 april – 16 mei Krotona: The Western Inner Traditions: An Introduction (Richard Smoley)

mei 2008

2-4 Krotona: The Return of Gnosticism and the Gospels of Thomas, Judas, and Mary Magdalen (Stephan Hoeller)

16-17 Krotona: *Frodo's Quest* and *The Cross and the Grail* (Robert Ellwood)

mei/juni 2008

29 mei t/m 1 juni Athene (Griekenland)
Blavatsky Studies (Engelstalig) Thema: de wet van periodiciteit (www.blavatsky.gr)

U kunt schenkingen doen aan de TVN, aftrekbaar voor uw aangifte inkomstenbelasting.

Ook legateren aan de TVN is een mogelijkheid.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de penningmeester van de TVN.

V e r e n i g i n g s n i e u w s

nomen. Dit alles om geld voor de TOS op te halen. Dorothy Bell (zie foto) van de TOS in Australië gaf bij de echte TOS-herdenking een inleiding over het werk van Annie Besant. Er waren verslagen van vele landen over hun werk. In heel veel landen, vooral in Zuid Azië, zijn de projecten vooral gericht op kinderen en scholen, vooral voor meisjes. Dat betekent: schoolgeld, schoolboeken, schoolkleding en kleding verschaffen. Ook zijn er op veel plaatsen centra van waaruit maaltijden worden gegeven. De ouderenzorg is onderdeel van het werk van de TOS, evenals het verstrekken van rolstoelen en kunstledematen. Er wordt veel gedaan aan dierenwelzijn en bewustwording van de ecologie van de omgeving.

Ook zijn er projecten die zorgen voor zuiver drinkwater.

In landen waar je het helemaal niet verwacht zijn geweldige mensen bezig met projecten. Ik noem maar een paar landen: Colombia, Kenia, Pakistan, Australië, Engeland, Slovenië, Frankrijk, Cuba, India, Filippijnen, Zuid Afrika, Brazilië, Tibet, Argentinië, Peru, Costa Rica, Do-

minicaanse Republiek, Uruguay enzovoort ... Een paar bijzondere bijdragen waren:

- Het schoonmaken van de Adyar rivier, de zorg dat de riolering daar niet meer direct in uitmondt en het tegengaan van de verzilting

- In Nieuw Zeeland, maar misschien ook elders, het oplossen van meditatie leerkrachten die daar in gevangenissen gaan werken Dat heeft heel goed resultaten in het terugdringen van agressie en het terugvinden van de innerlijke rust bij de gevangenen.

- En dan natuurlijk de scholen, De Golden Link School in de Filippijnen en de Olcott Memorial School in Adyar kijken, bijvoorbeeld austheos.org.au/tos in Australië of www.theoservice.org in de USA.

Wies Kuiper

Wist u dat in de Tolstraat 154 te Amsterdam niet alleen het hoofdkantoor van de TVN is gevestigd, maar ook de 'theosofische boekhandel Adyar' en de 'theosofische bibliotheek' met een unieke collectie theosofische, religieuze en esoterische literatuur?

V e r e n i g i n g s n i e u w s

Agenda loges en centra

Voor nadere inlichtingen kunt u contact opnemen met de betreffende loges/centra (zie adressenpagina).

april 2008

- 1 Krishnamurti door Joris Dudok van Heel (Naarden)
- 1 Zelfrealisatie en Yoga, studieavond, Ronald Engelse (Rotterdam)
- 4 Werken met het meditatiediagram, cursus door Ineke Vrolijk (Utrecht)
- 7 Jnana yoga in de praktijk door Rita Bijntema (Amersfoort)
- 7 De Geheime Leer, studiegroep, Ineke Vrolijk (Arnhem)
- 7 Het geheim van zelfrealisatie, workshop, Ronald Engelse (Den Haag)
- 7 De Geheime Leer II, cursus door Ali Ritsema (Zuid-Limburg)
- 8 Unificatie en broederschap vanuit de moderne fysica belicht door Max Takkenberg (Rotterdam)
- 8 De oogst van het leven hst 6, groepsstudie (Zwolle c)
- 12 De toekomst van de mens in het licht van de Esoterische Filosofie door Ali Ritsema (Amsterdam)
- 12 De Geheime Leer, cursus, Ineke Vrolijk (Den Haag)
- 14 De scheppende stilte, studieavond (Amersfoort)
- 14 Sterven en onsterfelijkheid in het Boeddhisme door Leen vd Meij (Arnhem)

- 14 De reis naar binnen door Ali Ritsema (Den Haag)
- 14 De Geheime Leer deel3, studie (Groningen)
- 15 Mantra's met muziek door Nanko Doornbos (Naarden)
- 15 De vier mysteriestromen in jezelf verwerklijken door Roland van Vliet (Zuid-Limburg)
- 15 De Geheime Leer, studieavond, Ineke Vrolijk (Rotterdam)
- 18 Nirvana, het verwerven van onsterfelijkheid door Ali Ritsema (Utrecht)
- 20 Wij zijn lichtwezens (loge Zwolle)
- 21 Orgaandonatie, euthanasie, versterving – hoe gaan we ermee om? thema-avond (Arnhem)
- 21 De plaats van meditatie in de theosofie, gespreksavond (Den Haag)
- 22 Yoga-Sutra's van Patanjali, groepsstudie (Amsterdam)
- 22 Regeneratie van de mens, groepsstudie (Leeuwarden)
- 22 Atlantis door Wim Leys (Rotterdam)
- 22 Geheime Leer, groepsstudie (Zwolle c)
- 25 De Geheime Leer II: Stanza 6 (Haarlem)
- 28 Licht op het Pad, studiegroep, Femmie Liezenga (Arnhem)
- 28 Video film: Krishnamurti – with a silent mind (Den Haag)

- 3 Sacred dance, cursus, Annemiek van Dorp (Den Haag)
- 5 De Geheime Leer II, cursus door Ali Ritsema (Zuid-Limburg)
- 10 De Geheime Leer, cursus, Ineke Vrolijk (Den Haag)
- 13 Zomerserie: vragen en dialoog, gespreksavond, Ronald Engelse (Rotterdam)
- 19 Het belang van meditatie (1), Willem Philip Waller (Arnhem)
- 20 De Geheime Leer, studieavond, Ineke Vrolijk (Rotterdam)
- 26 De Kabbalah en de zin van het bestaan door Kees Voorhoeve (Zuid-Limburg)
- 27 Zomerserie: vragen en dialoog, gespreksavond, Ronald Engelse (Rotterdam)

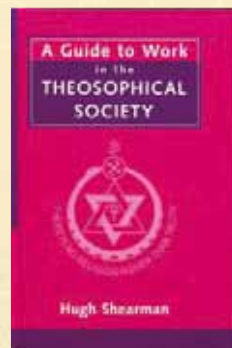
juni 2008

- 2 De Geheime Leer, studiegroep, Ineke Vrolijk (Arnhem)
- 3 Zomerserie: vragen en dialoog, gespreksavond, Ronald Engelse (Rotterdam)
- 14 De Geheime Leer, cursus, Ineke Vrolijk (Den Haag)
- 16 Het belang van meditatie (2), Willem Philip Waller (Arnhem)

A Guide to Work in the Theosophical Society

Hugh Shearman
Theosophical Publishing House, Adyar,
2007 (2nd revised edition)
ISBN 978 81 7059522 9
174 pp., hard cover
Price € 9,95

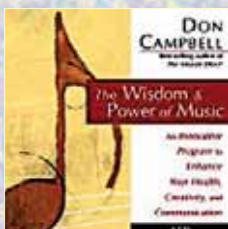
De theosofie van de Rozenkruisers

Een voordrachtencyclus uit 1907
Rudolf Steiner
Uitgeverij Christofoor, 11-2007
ISBN 978 90 6238846 2
206 blz., paperback
Prijs € 19,90

Heer Bommel en het para-abnormale

over de magie in de
Bommelsaga
Willem Venerius
Uitgeverij Synthese,
12-2007
ISBN 978 90 6271040 9
144 blz., paperback
Prijs € 15,00

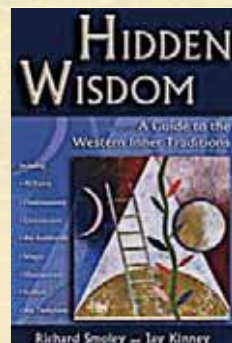
The Wisdom & Power of Music:

An Innovative Program to
Enhance Your Health,
Creativity and Communication
Don Campbell
Quest Books, 2006
ISBN 978 0 8356 8947 2
4 audio CD's
Price € 24,50

Sharpen your concentration
Spark your creativity
Relieve stress
Deepen your listening skills
Explore the many uses of
music with practical exercises
Tap the powers of meditation
and inspiration
Whether you are a trained
musician or just an avid music
lover, this program will help
you discover new benefits
from listening.

Hidden Wisdom

A Guide to the Western
Inner Traditions
Richard Smoley and Jay Kinney
Quest Books,
revised edition 2006
ISBN 978 0 8356 0844 2
430 pp., paperback
Price € 17,50

Theosofische boekhandel Adyar

Tolstraat 154, 1074 VM Amsterdam
tel. (020) 676 56 72; fax (020) 675 76 57
e-mail: books@theosofie.nl; website: www.theosofie.nl
openingstijden: di. t/m vr. 13.00-17.30, za. 13.00-17.00 uur
een boekenlijst wordt u op aanvraag toegestuurd

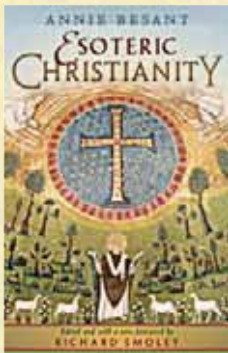
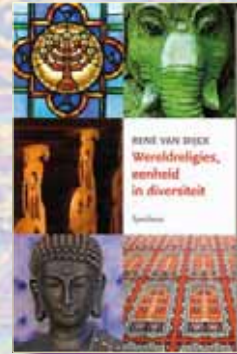

De rollen van de dode zee

Florentino Garcia Martinez,
Adam van der Woude, in
samenwerking met Mladen
Popovic
Uitgeverij Ten Have, 2007
(tweede herziene editie)
ISBN 978 90 2595797 1
987 blz., gebonden
Prijs € 49,90

Wereldreligies, eenheid en diversiteit

René van Dijk
Uitgeverij Synthese,
02-2008
ISBN 978 90 6271036 2
140 blz., paperback
Prijs € 16,50

Esoteric Christianity

Or the lesser mysteries
Annie Besant (Edited by
Richard Smoley)
Quest Books, 2006
ISBN 978 0 8356 0849 7
272 pp., paperback
Price € 16,50

Echoes from the Gnosis

100 - Year Anniversary Edition
G. R. S. Mead (Edited by
John Algeo, With commentary
by Stephan A. Hoeller)
Quest Books, 2006
ISBN 978 0 8356 0841 1
546 pp., paperback
Price € 24,50

Doeleinden van de Theosofische Vereniging:

***Het vormen
van een kern van de
universele broederschap der mensheid
zonder onderscheid van ras, geloof,
geslacht, kaste of huidskleur.***

***Het aanmoedigen
van de vergelijkende studie
van godsdienst, wijsbegeerte
en wetenschap.***

***Het onderzoeken van de
onverklaarde wetten in de natuur
en van de vermogens die in de mens
latent aanwezig zijn.***